

Stichting
Pensioenfonds
Huntsman Rozenburg

Stichting Pensioenfonds Huntsman Rozenburg
Merseyweg 10, 3197 KG Botlek Rotterdam
Postbus 1020, 3180 AA Rozenburg
Telefoon: 0181 - 29 21 49
Telefax: 0181 - 29 39 18
www.pensioenfondshuntsman.nl

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 41125674

Verslag over het boekjaar
1-1-2020 t/m 31-12-2020

Inhoud

	Pagina
Bestuursverslag	
Meerjarenoverzicht	5
Fondsspecifieke ontwikkelingen	6
Bestuur en organisatie	11
Beleggingen	21
Fondsspecifieke ontwikkelingen beleggingen	22
Risicomanagementbeleid	24
Samenvatting actuariel verslag	27
Financiering	28
Verantwoordingsorgaan	
Verslag van het Verantwoordingsorgaan over 2020	31
Reactie van het bestuur	32
Samenvatting visitatierapport 2020	33
Jaarrekening	
Balans per 31 december	38
Staat van baten en lasten	40
Kasstroomoverzicht	42
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	43
Toelichting op de balans per 31 december	47
Gebeurtenissen na balansdatum	52
Toelichting op de staat van baten en lasten	53
Resultaatbestemming	57
Risicoparagraaf	58
Overige gegevens	
Actuariële verklaring	69
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	71
Bijlagen	
Overzicht belegd vermogen	77
Begrippenlijst	79

Bestuursverslag

Meerjarenoverzicht

	2020	2019	2018	2017	2016
Aantallen					
Verzekerden					
Deelnemers	269	286	299	335	347
Gewezen deelnemers	417	438	477	496	509
Pensioengerechtigden	1.379	1.390	1.387	1.376	1.393
	2.065	2.114	2.163	2.207	2.249
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds					
Pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	542.064	512.266	458.680	453.662	468.618
Prepensioenverplichtingen ¹⁾	2	7	28	37	33
Technische voorzieningen voor risico deelnemers					
Pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	0	0	2.427	2.585	2.807
Reserves					
Algemene reserve	108.579	105.260	79.243	105.745	73.260
Stichtingskapitaal	1	1	1	1	1
Dekkingsgraad					
Aanwezige dekkingsgraad	120,0%	120,5%	117,2%	123,2%	115,5%
Beleidsdekkingsgraad	113,3%	119,5%	123,3%	121,2%	110,9%
Vereiste dekkingsgraad	116,8%	116,6%	119,3%	118,9%	118,0%
Premiebijdragen ²⁾	6.336	7.999	7.576	7.099	6.973

1) Vanaf 2012 wordt hier alleen de voorziening voor ingegaan prepensioen opgenomen.

2) Dit betreft de feitelijke premie.

	2020	2019	2018	2017	2016
Uitkeringen	19.031	18.865	18.840	18.466	18.358
Beleggingen voor risico pensioenfond					
Belegd vermogen (excl. lopende intrest en liquide middelen)	649.601	614.922	533.687	556.577	537.374
Beleggingsopbrengsten	47.114	90.232	-9.962	29.179	48.453
Rendement op basis van total return	7,9%	17,0%	-1,8%	5,6%	9,8%
Kosten pensioenbeheer					
Totale kosten (x € 1.000)	769	846	847	824	854
Kosten per deelnemer (x €1) ¹⁾	467	505	502	482	491
Kosten vermogensbeheer					
Totale kosten, inclusief transactiekosten (x € 1.000)	2.145	2.541	2.783	2.564	2.483
Totale kosten als % gemiddeld belegd vermogen	0,35%	0,43%	0,50%	0,46%	0,46%
Kosten als % gemiddeld belegd vermogen	0,32%	0,32%	0,41%	0,39%	0,42%
Transactiekosten als % gemiddeld belegd vermogen	0,03%	0,11%	0,09%	0,07%	0,04%

Fondsspecifieke ontwikkelingen

1. Missie, visie en strategie

Missie

De missie van Pensioenfond's Huntsman is:

Het betalen van nominale pensioenen zoals toegezegd in de pensioenopgave die deelnemers ontvangen en hiermee op pensioenvlak veiligheid, zekerheid en continuïteit bieden aan alle deelnemers en gepensioneerden.

Visie

De ambitie van het bestuur is een betrouwbaar pensioenfond's te zijn. Het bestuur wil zorgdragen voor een goede financiële beheersing en een evenwichtige afweging van de belangen van de betrokkenen nu en in de toekomst.

Vertrouwen van de deelnemers en gepensioneerden in het bestuur dat zijn taak serieus neemt en goed uitvoert, zien wij als een cruciale voorwaarde voor de continuïteit van het pensioenfond's.

Onze ambitie is dan ook om een pensioenfond's te zijn dat zijn betrouwbaarheid laat zien door goede financiële resultaten, transparante communicatie en een kostenbewust beleid.

De uitvoering van de pensioenovereenkomst moet correct en efficiënt gebeuren, en maatschappelijk verantwoord zijn.

1) Dit betreft de actieve deelnemers en pensioengerechtigden. De gewezen deelnemers worden hier niet meegenomen.

Strategie

Om onze visie te bereiken hebben wij een strategie geformuleerd die bestaat uit de volgende punten.

- Ons beleid richt zich op voldoende rendement tegen aanvaardbare risico's. De risicohouding is behoudend, maar om de doelstelling van het pensioenfonds te halen kunnen risico's niet volledig uitgesloten worden. Het bestuur reduceert de kans op tekorten en verhoogt de kans op indexatie van pensioenen door actief risico management.
- Er wordt een verantwoord beleggingsbeleid gevoerd met expliciete aandacht voor afdekking van rente risico's, met behulp van een professionele externe partij en ondersteund door een onafhankelijke beleggingsadviseur.
- Om de kosten beheersbaar te houden hanteren we een kostenefficiënte werkwijze, met een uitbestedingsbeleid waarbij we kritisch zijn op de kwaliteit, kwantiteit en kosten van de uitbestedingspartners.
- Het pensioenfonds wil dicht bij de deelnemers en gepensioneerden staan. Aansprekende en persoonlijke communicatie is daarbij vanzelfsprekend. Ook als het gaat over risico's, rechten en koopkracht van deelnemers en gepensioneerden. Die communicatie is steeds vaker digitaal. Wij vinden het echter ook van groot belang de mogelijkheid te bieden tot een persoonlijk gesprek waarin de deelnemer zijn eigen situatie kan bespreken met een ter zake kundig persoon die de regeling goed kent.
- Het bestuur van het pensioenfonds vindt een goede relatie met de sponsor van groot belang voor het voortbestaan van het fonds en voert daarom regelmatig constructief overleg hierover.
- Om steeds fris en kritisch te kunnen reflecteren werkt het bestuur actief aan een goede relatie en interactie met het verantwoordingsorgaan.
- Het bestuur van het pensioenfonds hanteert de normen voor goed pensioenfondsbestuur.

2. Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van de wet- en regelgeving.

In 2020 zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door de toezichhouders De Nederlandsche Bank en/of de Stichting Autoriteit Financiële Markten geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichhouder.

Het pensioenfonds heeft in 2020 wel een normoverdragende brief van AFM ontvangen omdat de URM-scenario's voor de DC-regeling in het Nationaal Pensioenregister (NPR) niet tijdig getoond konden worden. De vertraging betrof enkele weken. Het bestuur heeft naar aanleiding van deze brief een risico analyse uitgevoerd en acht de beheersmaatregelen toereikend.

In 2021 is een brief van de AFM ontvangen waarin werd aangegeven dat er tekstuele verbeteringen in het bestuursverslag dienen te worden doorgevoerd aangaande de weergave van kosten. De aanpassingen zijn in dit bestuursverslag verwerkt.

De code pensioenfonds wordt nagenoeg geheel nageleefd. Zaken waarvan Pensioenfonds Huntsman van de code afwijkt, zijn:

Norm 9: Het bestuur zorgt voor een noodprocedure om in spoedeisende situaties te kunnen handelen.

Er is geen aparte noodprocedure opgesteld, anders dan voor het geval van een crisissituatie. De lijnen tussen bestuursleden en uitvoerders zijn zo kort dat in een noodsituatie direct contact vanzelfsprekend is en snelle besluitvorming kan worden afgestemd.

Norm 63: Het bestuur stelt beleid vast rond transparantie en communicatie. Het bestuur evalueert dit beleid periodiek en in ieder geval eens per drie jaar. De Code geeft als toelichting dat de informatiebehoefte van de deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerde bij het communicatiebeleid uitgangspunt is. Onderzoek naar wat zij belangrijk vinden en hoe zij de communicatie ervaren is daarom leidend. Het bestuur heeft wel beleid vastgesteld en geevalueerd maar heeft niet specifiek de effectiviteit van de informatie onderzocht.

Conform de Code wordt over onderstaande normen specifiek gerapporteerd in het bestuursverslag:

Rapportagenorm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
<p>Norm 5 Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.</p>	Ja	Het bestuur rapporteert in het bestuursverslag over het beleid dat het in 2020 voerde, de gerealiseerde uitkomsten van dat beleid en de beleidskeuzes die het bestuur maakte. Onder meer op basis van de haalbaarheidstoets.
<p>Norm 31 De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.</p>	Nee	Het pensioenfonds kent een geschiktheidsplan. Het pensioenfonds beschikt niet over een specifiek diversiteitsbeleid. Het bestuur zorgt voor geschiktheid, complementariteit en continuïteit in het bestuur. Het houdt daarbij rekening met opleiding, achtergrond en persoonlijkheid. Diversiteit is in de samenstelling van het bestuur aanwezig, maar geen doel op zich. Het bestuur bestaat eind 2020 uit twee vrouwen en vier mannen. Het verantwoordingsorgaan bestaat eind 2020 uit twee vrouwen en twee mannen. Geen van de leden van het bestuur en verantwoordingsorgaan is onder de veertig jaar.
<p>Norm 47 Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.</p>	Ja	De visitatiecommissie betreft de Code bij de uitoefening van haar taak en rapporteert hierover in de rapportage intern toezicht.
<p>Norm 58 Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.</p>	Ja	In het bestuursverslag beschrijft het bestuur de missie, visie en strategie van het fonds.

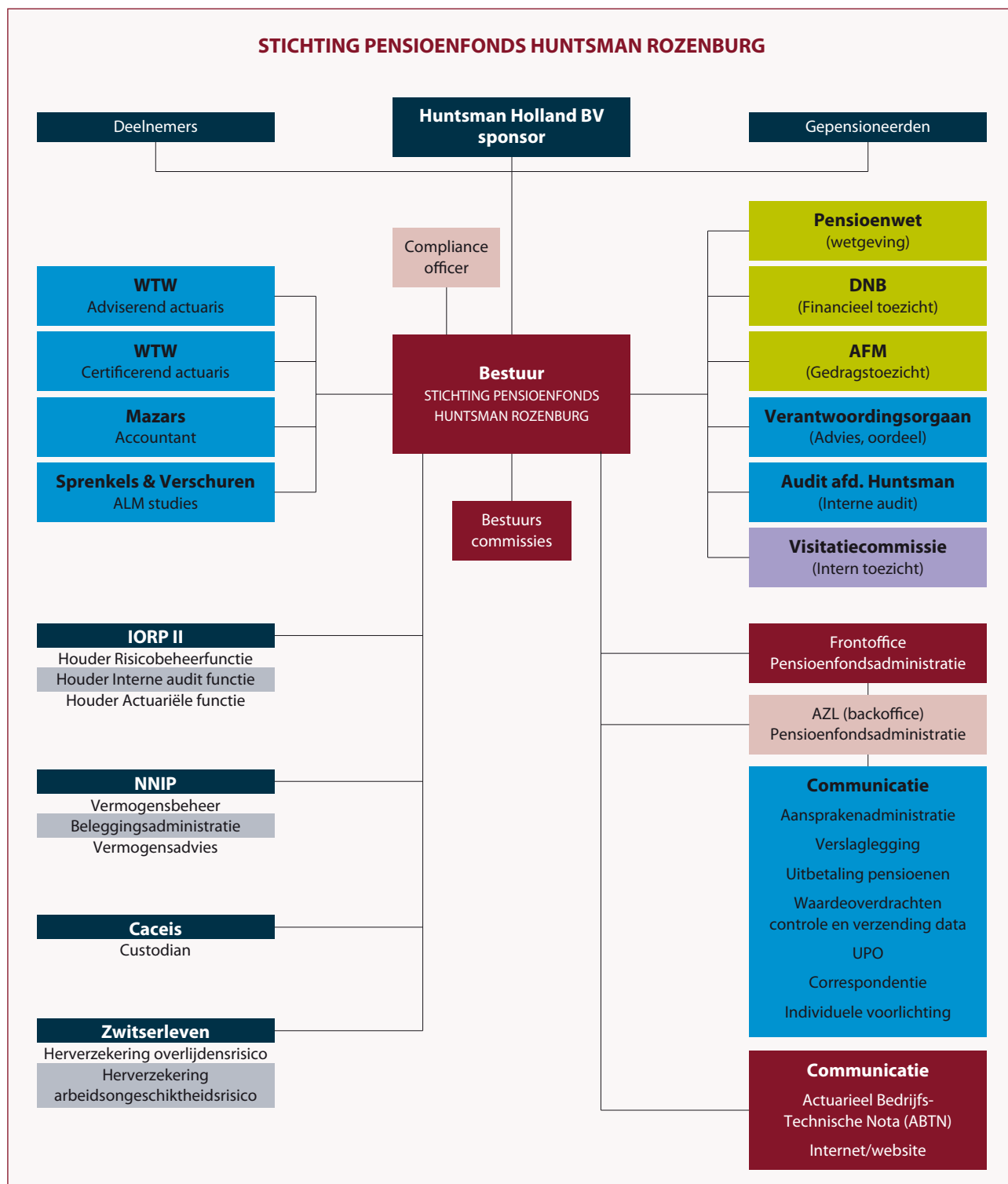
Rapportagenorm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
Norm 62 Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	Ja	Het bestuur licht in het hoofdstuk 'Vermogensbeheer' van het bestuursverslag overwegingen toe om maatschappelijk verantwoord te beleggen.
Norm 64 Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	Ja	In het bestuursverslag rapporteert de compliance officer over de naleving van de gedragscode. Het bestuur rapporteert in het bestuursverslag over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.
Norm 65 Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja	In het bestuursverslag wordt gerapporteerd over de behandeling van klachten en geschillen.

Het bestuur hanteert een gedragscode. Alle leden van het bestuur, beleggingscommissie, verantwoordingsorgaan, pensioenbureau en visitatiecommissie verklaren ieder jaar opnieuw schriftelijk zich te houden aan de gestelde gedragsregels.

Pensioenfonds Huntsman heeft een compliance officer benoemd. In 2020 heeft de heer Khogali, die tevens de compliance officer is van Huntsman Holland BV, deze functie op zich genomen. De compliance officer is onder meer belast met de controle op de naleving van de gedragscode. Over 2020 heeft de compliance officer geen bijzonderheden geconstateerd.

3. Organisatie

Organogram

Bestuur en organisatie

Bestuur per 31 december 2020

*Namens de directie van
Huntsman Holland BV*

N. Mol (1958)	voorzitter
L.A.C. Thring (1960)	
mw M. Aleman (1977)	

*Namens de Ondernemingsraad van
Huntsman Holland BV*

mw C.J. Paak (1965)	
E. Maliepaard (1957)	

Namens de gepensioneerden

G.C. Plaisier (1946)	
----------------------	--

Beleggingscommissie per 31 december 2020

B. de Jong (1961)	voorzitter
R.C. Godding (1970)	secretaris
E. Maliepaard (1957)	
P. Westland (1977)	

Pensioenbureau per 31 december 2020

R.C. Godding (1970)	manager Pensioenfonds
R. Brand (1960)	front-office

Verantwoordingsorgaan per 31 december 2020

J.C.P. Veerman (1946)	voorzitter
W.J. Veenendaal (1943)	secretaris
mw. R. Kleyburg-Hanssen (1975)	
mw A.C.J. Impens (1951)	

Organisatie per 31 december 2020

Administratie	AZL N.V.
Certificerend actuaaris	Willis Towers Watson
Adviserend actuaaris	Willis Towers Watson
Vermogensbeheer	NN Investment Partners (NNIP)
Accountants	Mazars Accountants N.V.
Bankiers	CACEIS ING Bank

Een aantal van de aspecten uit het organogram worden toegelicht.

Bestuur, beleggingscommissie en pensioenbureau

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Huntsman Rozenburg heeft een paritair bestuursmodel en bestaat uit zes (6) personen. Daarvan zijn drie bestuurders van werkgeverszijde, twee (2) van werknemerszijde en één (1) vertegenwoordiger namens de gepensioneerden.

Op 13 december 2019 is de heer Oostveen afgetreden als bestuurslid namens de werkgever in verband met pensionering. De benoeming van zijn opvolger de heer Thring, die tevens sleutelfunctiehouder risicobeheerfunctie is geworden, is door DNB op 6 oktober 2020 goedgekeurd.

Bestuurslid Mevrouw Paak is op 16 april 2020 herbenoemd voor een nieuwe termijn van drie jaar.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft een verantwoordingsorgaan ingesteld dat voldoet aan de Pensioenwet. De taken en bevoegdheden van dit orgaan evenals de samenstelling, benoeming en werkwijze zijn vastgelegd in de statuten van het fonds en het reglement van het verantwoordingsorgaan.

De heer Thring die bestuurslid is geworden, is op 16 april 2020 vervangen door mevrouw Kleyburg-Hanssen, op voordracht van de OR. Voor het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2020 wordt verwezen naar pagina 31.

Visitatiecommissie

Naar aanleiding van de Wet Versterking Bestuur heeft het bestuur gekozen voor het paritaire bestuursmodel waarbij het Intern Toezicht jaarlijks uitgevoerd wordt door een visitatiecommissie. De visitatiecommissie heeft haar werk uitgevoerd in het vierde kwartaal van 2020 en het eindrapport besproken met het bestuur en het verantwoordingsorgaan in de vergadering van 10 december 2020. De heer Hilbrands zou in 2020 de opvolger worden van de heer Jansen, van wie de termijn was verlopen. Vanwege ziekte heeft hij helaas geen invulling kunnen geven aan zijn werkzaamheden voor het jaar 2020 en heeft mevrouw Dieben hem vervangen.

Een samenvatting van het visitatierapport vindt u terug op pagina 33 van het jaarverslag.

Sleutelfuncties

De IORP II wetgeving geldt vanaf januari 2019; volgens de nieuwe wet moeten er drie sleutelfuncties worden ingericht. Als houder van de actuariële functie is de certificerend actuaaris al aangewezen in 2019. De risicobeheerfunctie is per 6 oktober 2020 ingevuld door bestuurslid de heer Thring. Bestuurslid mevrouw Paak is per 6 april 2020 houder van de interne audit functie geworden. De audits worden uitgevoerd door de audit-afdeling van Huntsman corporate in Brussel.

Interne audit

In 2020 is een interne audit door de audit-afdeling van Huntsman uitgevoerd. Deze betrof het uitbestedingsbeleid van het pensioenfonds. Er zijn geen ontbrekingen in de controles vastgesteld. Uit de resultaten kwam ook naar voren dat de vereiste ISAE-controles voor de processen aanwezig waren.

Uitbestede werkzaamheden

Administratie

Als administrateur voor het pensioenfonds zorgt AZL N.V. (hierna: AZL) voor de pensioen- en deelnemersadministratie, de financiële administratie en de jaarverslaglegging.

Vermogensbeheer

De vastrentende waardenportefeuille en de zakelijke waarden portefeuille zijn ondergebracht bij NN IP. CACEIS is als custodian aangesteld.

Advisering en certificering

In het verslagjaar zijn de adviserende actuariële werkzaamheden uitgevoerd door WillisTowersWatson (WTW) en de adviserende werkzaamheden op het gebied van beleggingen door NNIP.

De controle van de jaarrekening is toevertrouwd aan Mazars. Na een tender kwamen zij als beste naar voren en heeft het bestuur besloten om afscheid te nemen van EY die reeds lang en naar tevredenheid de controlewerkzaamheden voor het fonds heeft verricht. De actuariële certificering is belegd bij WTW.

4. Fondsdocumenten

In het verslagjaar zijn de volgende fondsdocumenten opgesteld of gewijzigd:

Integraal risicomanagementbeleid

Het bestuur heeft een integraal risicomanagementbeleid vastgesteld. De bruto en netto risico's kunnen een waardering krijgen van acceptabel, ALARP (as low as reasonably possible) en onacceptabel. Voor alle risico-aandachtsgebieden geldt dat deze acceptabel moeten zijn met uitzondering voor de financiële opzet en beleggingen waarvoor het bestuur ALARP toereikend acht. Het bestuur kijkt voor de geïdentificeerde risico's naar de financiële impact, de impact op de dekkingsgraad en de reputationele impact. De netto waardering van de risico's voldoet aan de door het bestuur gestelde uitgangspunten. Het bestuur heeft tevens de top 5 strategische risico's geanalyseerd en besloten deze middels een jaarlijkse cyclus te updaten.

Strategisch beleggingsbeleid

Het strategisch beleggingsbeleid is door het bestuur in een apart beleidsdocument vastgelegd. Daarnaast stelt het bestuur jaarlijks een beleggingsplan op. Als onderdeel van strategisch beleggingsbeleid zijn het bestuur het 'beleid managerselectie, -monitoring en evaluatie' geëvalueerd en vastgesteld. Dat geldt tevens voor kostenbeleid waarin beschreven wordt hoe het fonds omgaat met kostenbeheersing en kostentransparantie inzake de beleggingen. Daarnaast is beleid voor de bandbreedte en herbalancering aangepast. Herbalancering van de portefeuille vindt één keer per jaar plaats of tussentijds bij overschrijding van bandbreedtes. Bandbreedtes worden zodanig gedefinieerd dat een marktbeving die eens in de vijf jaar voorkomt tot een overschrijding leidt. De minimale bandbreedte wordt vastgesteld op +/- 1%.

Beloningsbeleid

Aan het beloningsbeleid is toegevoegd dat de externe voorzitter een vaste vergoeding voor zijn bestuurstaken van het pensioenfonds ontvangt en dat ook de manager van het pensioenfonds een vergoeding ontvangt van het pensioenfonds. Voorheen verliepen deze regelingen via de werkgever.

Analyse belangenverstrengeling

In het kader van de meerjarenbeleidscyclus heeft het bestuur de analyse belangenverstrengeling geüpdatet. Onder anderen is de positie van de nieuwe manager van het pensioenfonds geanalyseerd, die naast zijn werkzaamheden voor Pensioenfonds Huntsman ook betrokken is bij andere financiële instellingen. Ook is specifiek gekeken naar de risico's bij uitbesteding van diensten aan derden zoals de fiduciair beheerder en de interne audit afdeling van de werkgever. De zogenaamde netto risico's worden door het bestuur als acceptabel gekwalificeerd.

Analyse toekomstige uitvoeringskosten

Het bestuur heeft onderzocht wat de consequenties zijn als het fonds geen actieve deelnemers meer zou hebben, bijvoorbeeld in een situatie dat de toekomstige pensioenopbouw van actieven bij een andere pensioenuitvoerder wordt ondergebracht. Op basis van de gemaakte analyse is geconcludeerd dat het pensioenfonds op basis van kosten- en ALM-perspectief in een dergelijke situatie geen acute problemen ondervindt. De voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten van 4% wordt op door het bestuur als toereikend geacht en behoeft geen aanpassing.

Communicatieplan

Het bestuur heeft in het kader van de meerjarenbeleidscyclus een communicatieplan opgesteld dat een keer in de twee jaar geüpdatet wordt. In het plan zijn de missie en visie, de communicatiestrategie en de communicatiemiddelen benoemd.

ABTN

De Actuariële Bedrijfstechnische Nota (ABTN) wordt jaarlijks door het bestuur geactualiseerd. In de bestuursvergadering van 10 december 2020 is de ABTN vastgesteld, waarbij de besluitvorming uit het verslagjaar 2020 is verwerkt. De herziene ABTN inclusief de bijlagen is ingediend bij DNB.

Pensioenreglement

In verslagjaar hebben een aantal wijzigingen van het pensioenreglement plaatsgevonden. Per 1 januari 2020 is het reglement aangepast nadat de werkgever met de vakbonden is overeengekomen dat het nabestaandenpensioen naar de toekomst toe alleen nog op risicobasis verzekerd wordt en dat de gegarandeerde indexatie van 25% van de Consumenten Prijs Index voor actieve deelnemers is komen te vervallen. Per 14 september is in het reglement aangepast dat in het geval van uitdiensttreding of voorafgaande aan pensionering van de deelnemer de pensioenverhouding tussen ouderdompensioen en partnerpensioen standaard omgezet wordt naar de verhouding 100/70. Omdat het nabestaandenpensioen naar de toekomst toe alleen nog op risicobasis is verzekerd, is hiertoe vanuit de zorgplicht gekozen. De deelnemer behoudt de mogelijkheid om de verhoudingen tussen ouderdompensioen en partnerpensioen weer aan te passen op de pensioendatum. Verder is de seniorenregeling in het reglement te komen vervallen omdat er geen deelnemers meer zijn die nog van deze regeling gebruik kunnen maken. Ook de afkoopmogelijkheid van ouderdomspensioen binnen twee jaar na einde van het deelnemerschap per 1 januari 2018 is vervallen met de inwerkingtreding van de Wet waardeoverdracht klein pensioen.

Uitvoeringsovereenkomst

De uitvoeringsovereenkomst is niet gewijzigd in verslagjaar. De laatste wijziging heeft op 1 januari 2018 plaatsgevonden.

5. Klachten en geschillen

Een deelnemer kan een klacht indienen als deze van mening is dat bij de uitvoering van de pensioenreglementen zijn rechten zijn geschaad, In 2020 zijn geen klachten ingediend.

6. Herstelplan

In het derde kwartaal van 2020 heeft het bestuur een herstelplan opgesteld en ingediend bij DNB. De feitelijk vereiste dekkinggraad bedroeg ultimo Q2 2020 115,7% en was daarmee 0,3%-punt lager dan de strategisch vereiste dekkinggraad. Het herstelplan heeft

niet geleid tot aanpassingen in het beleggings- of premiebeleid. Het plan wordt op jaarbasis gemonitord. De getroffen maatregel is dat de beleggingen niet zijn aangepast. Begin 2021 is het herstelplan geëvalueerd en het herstel loopt door marktontwikkelingen voorspoediger dan initieel geprognoseerd.

7. Verleende toeslagen

De indexatie is voorwaardelijk. Hiervoor heeft het pensioenfonds geen geld gereserveerd en wordt geen premie betaald. De voorwaardelijke indexatie wordt uit beleggingsrendement gefinancierd en kan alleen uitgekeerd worden als het pensioenfonds over voldoende financiële middelen beschikt. Het bestuur heeft besloten om per 1 januari 2021 het toeslagenbeleid te wijzigen. De aanleiding was de door de werkgever en OR overeengekomen wijziging dat vanaf 2020 de gegarandeerde indexatie van 25% van de Consumenten Prijs Index voor actieve deelnemers is komen te vervallen en niet meer onderdeel was van de premie. Het bestuur heeft zorgvuldig de belangen afgewogen en heeft besloten dat het passend is wanneer alle deelnemers gezamenlijk het beleggingsrisico dragen, deelnemers ook op een gelijke wijze te belonen door voortaan eenzelfde indexatiemaatstaf te hanteren. Het bestuur heeft de voorkeur voor de niet afgeleide Consumenten Prijs Index omdat deze het beste aansluit met de werkelijke prijsstijgingen waarmee deelnemers geconfronteerd worden.

Gezien de financiële positie van het pensioenfonds kon er per 1 januari 2021 niet een volledige indexatie uitgekeerd worden. Aan zowel de actieve als niet-actieve deelnemer is een indexatie uitgekeerd van 0,47%. De ontwikkeling van het prijsindexcijfer (CPI) alle bestedingen over oktober 2019 - oktober 2020 bedroeg 1,22%.

8. Communicatie

8a. Uniform Pensioenoverzicht (UPO)

Jaarlijks verzendt AZL voor Stichting Pensioenfonds Huntsman Rozenburg het UPO aan de deelnemers van dit pensioenfonds. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft aangegeven dat de UPO's tijdig aan de deelnemers verstrekt dienen te worden. Tijdig is in dit geval voor 1 oktober van elk jaar. In 2020 zijn de UPO's tijdig verstuurd.

8b. Communicatie naar betrokkenen

In 2020 is met de actieven en niet-actieven in het pensioenfonds gecommuniceerd over de ontwikkeling van de financiële positie van het pensioenfonds en de aan hen toe te kennen indexatie per 1 januari 2021. In de Nieuwsbrief voor gepensioneerden van december 2020 is aandacht gegeven aan de ontwikkeling van de stand van de beleidsdekkingsgraad. Tevens is aandacht besteed aan enkele kerncijfers van het pensioenfonds. De samenstelling van bestuur en verantwoordingsorgaan is besproken en uiteraard is gemeld welke indexatie er toegekend is per 1 januari 2021. Op de website is middels nieuwsartikelen aandacht gegeven aan de wijzigingen in de regeling, het herstelplan en aan de ontwikkelingen rondom Covid19.

De jaarlijkse gepensioneerdedag heeft vanwege Covid19 helaas geen doorgang kunnen vinden.

8c. Website

Deelnemers kunnen in een persoonlijke omgeving (Mijn Pensioencijfers) op de website van het pensioenfonds elektronisch hun persoonlijke pensioeninformatie bekijken en wijzigingen in hun persoonlijke situatie doorgeven via zogenaamde deeplinks. Er wordt ingelogd middels DigiD. Ook kunnen deelnemers middels de internettool 'Pensioenschets' op de website scenario's zien van verwachte pensioeninkomsten en deze afzetten tegen verwachte uitgaven. De Pensioenschets geeft de deelnemer op een speelse, laagdrempelige manier inzicht in de gewenste levensstandaard bij pensionering én of deze gewenste levensstandaard wel mogelijk is met de financiële middelen, zoals pensioen en AOW, die dan ter beschikking staan.

9. Covid19

De coronapandemie die Nederland vanaf maart 2020 trof is reden geweest voor het bestuur om een aantal maatregelen te nemen.

- Het bestuur heeft het automatisch herbalanceren van de beleggingsportefeuille on hold gezet en de beleggingscommissie tijdelijk mandaat gegeven om op basis van de monitoring van de marktsituatie herbalanceringen uit te kunnen stellen of buiten bandbreedtes te kunnen doorvoeren. De beleggingscommissie heeft in de periode maart/april in hoge frequentie overleg gevoerd en uiteindelijk een verlate rebalance uitgevoerd waarbij in de richting van de strategische bandbreedte is bewogen. Het betrof hier een allocatie van de vastrentende portefeuille naar aandelen. Verder is extra cash aangehouden met het oog op beoogde continuïteit voor het tijdig kunnen uitkeren van pensioenen.
- Het bestuur heeft een ALM studie uitgevoerd om te bezien of de pandemie en het effect daarvan op de gedaalde dekkinggraad reden gaf om de strategische asset mix aan te passen. Het bestuur heeft geconcludeerd dat het afbouwen van de zakelijke waarden met 5 of 10% geen impactvolle verandering teweegbrengt. Daarom is besloten om het afbouwen van zakelijke waarden niet uit te voeren. Ook heeft het bestuur verschillende renteafdekking verschuivingen geanalyseerd. Naar aanleiding daarvan heeft het bestuur geconcludeerd dat ook een aanpassing van de renteafdekking op een termijn van vijf jaar niet tot een fundamentele impact op het pensioenresultaat dan wel de kans op korten leidt. Het bestuur heeft besloten om na het zorgvuldig doorlopen ALM-proces geen aanpassingen te doen in het strategische beleggingsbeleid.
- In het kader van business continuity management heeft het bestuur gemonitord dat de uitbestedingspartners alsmede de bestuursleden en het pensioenbureau voldoende in staat waren de benodigde werkzaamheden te kunnen blijven verrichten. Speciale controle heeft plaatsgevonden op het proces van de maandelijkse uitkeringen aan de gepensioneerden. Thuiswerken met een goede IT-ondersteuning is door zowel de uitbestedingspartners als aangesloten onderneming Huntsman goed gefaciliteerd. Voor wat betreft bestuurlijke besluitvormingsprocessen hoefden de statuten niet aangepast te worden, de bepalingen omtrent vervanging en quorum waren toereikend. Wel is de crisismaatregel getroffen dat in geval van acute uitval een bestuurslid niet in staat zou zijn een ander bestuurslid te machtigen, door bestuursleden automatisch een machtiging wordt gegeven om hem/haar te vertegenwoordigen in een (telefonische) bestuursvergadering aan het oudste lid van zijn/haar vertegenwoordigingsgroep.

10. Geschiktheid en evaluatie

Het bestuur bespreekt éénmaal in de drie jaar of zoveel vaker als het bestuur daartoe aanleiding ziet het functioneren van ieder bestuurslid afzonderlijk. De evaluatie van een bestuurslid gebeurt in de laatste vergadering binnen zijn of haar zittingsperiode. In een besloten vergadering wordt het functioneren van het betreffende bestuurslid geëvalueerd. In de bestuursvergadering van 12 maart 2020 is het functioneren van een bestuurslid geëvalueerd. Het geëvalueerde bestuurslid is door de overige bestuursleden als geschikt beoordeeld om te kunnen functioneren in het bestuur.

Daarnaast heeft het bestuur een zelfevaluatie gedaan onder begeleiding van een externe. De zelfevaluatie schetste een positief beeld, er zijn geen specifieke vervolgacties benoemd.

In het verslagjaar is aandacht besteed aan de opleiding, deskundigheid en geschiktheid van de leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan en het pensioenbureau.

Op 14 en 15 september 2020 heeft het bestuur samen met de leden van het pensioenbureau en het verantwoordingsorgaan een opleiding gevolgd. Onder leiding van een externe deskundige is gesproken over de ontwikkelingen van het nieuwe pensioencontract, is een systematische risico analyse (SIRA) uitgevoerd en heeft het bestuur een eigen risico beoordeling (ERB) uitgevoerd.

11. Premiebeleid

Voor de berekening van de te betalen premie wordt gebruik gemaakt van de gemiddelde rentetermijnstructuur per einde jaar over de afgelopen vijf (5) jaar.

De aldus berekende gedempte kostendekkende premie voor 2021 bedraagt € 6,2 miljoen, ex ante bepaald. Deze premie is gelijk aan 31,2% van de som van de pensioengevende salarissen. Veruit het grootste deel van deze premie wordt door de werkgever betaald. Circa 3% wordt door de werknemers betaald. In 2020 was de premie 31,0%.

12. Uitbestedingen

Het bestuur heeft in het kader van de meerjaren beleidscyclus administrateur AZL uitvoerig geëvalueerd. Bij deze evaluatie is onder meer gekeken naar de organisatie inrichting, de strategie en toekomstgerichtheid, de IT-inrichting en veranderkalender, de incidentmeldingen, de contractuele bepalingen in relatie tot het uitbestedingsbeleid, de marktconformiteit van diensten en vergoedingen. Een gesprek met de directeur van AZL heeft onderdeel uitgemaakt van het evaluatieproces.

Het bestuur heeft vertrouwen in de voortzetting van de relatie en is met AZL in gesprek gegaan over gewenste aanpassingen in de SLA en een paar optionele aanpassingen in de overeenkomst

Tevens is Caceis geëvalueerd. Dit betrof een beknopte evaluatie waaruit geen bijzonderheden naar voren kwamen.

13. Haalbaarheidstoets

Pensioenfondsen dienen jaarlijks een haalbaarheidstoets uit te voeren die inzicht geeft in de samenhang tussen financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. Bij de jaarlijkse haalbaarheidstoets wordt vanuit de feitelijke financiële positie van het fonds beoordeeld in hoeverre (nog) voldaan wordt aan de normering die het fonds gekozen heeft bij de laatste aanvangshaalbaarheidstoets. Het betreft hier:

- de ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau én
- de maximale afwijking van het pensioenresultaat in het slechtweerscenario ten opzichte van het verwachte pensioenresultaat.

Deze grenzen dienen te worden vastgelegd als onderdeel van de risicohouding van Pensioenfonds Huntsman. De grenzen gelden voor het pensioenresultaat op fondsniveau op basis van de uitkomsten van de haalbaarheidstoets over een periode van 60 jaar. Vóór de haalbaarheidstoets heeft Pensioenfonds Huntsman de methodiek voor bepalen van de ondergrenzen voor het pensioenresultaat bepaald. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets dienen logischerwijs te voldoen aan deze grenzen. Jaarlijks wordt gemonitord in hoeverre deze uitkomsten nog aansluiten bij de oorspronkelijk gewekte verwachtingen. Indien de grenzen overschreden worden dan zal het bestuur hierover in overleg moeten treden met de sociale partners, om te bezien of maatregelen genomen dienen te worden.

Pensioenresultaat haalbaarheidstoets 2020	Gedefinieerde ondergrens	Resultaat h-toets	Voldaan?
Vanuit feitelijke dekkinggraad			
Verwachting (mediaan)	92%	97,6%	Ja
Maximale afwijking slecht weer t.o.v. mediane pensioenresultaat	22%	15,2%	Ja

Het verwachte pensioenresultaat in de jaarlijkse haalbaarheidstoets is in 2020 gelijk gebleven (97,6%) ten opzichte van 2019. Uit de uitkomsten blijkt dat Pensioenfonds Huntsman voor wat betreft het pensioenresultaat voldoet aan de gedefinieerde ondergrenzen. De relatieve afwijking (slecht-weerscenario t.o.v. verwachting) is consistent met het gedefinieerde beleid. De resultaten uit de haalbaarheidstoets 2020 overschrijden de vastgestelde grenzen niet. Het bestuur heeft de haalbaarheidstoets op tijd ingediend bij DNB.

14. Grondslagen

Het bestuur heeft besloten om de overstap op de nieuwe overlevingstafel per 31 december 2020 door te voeren. Dit is consistent met de aanpak in 2018. De voorziening pensioenverplichtingen nam met deze aanpassing ca. 2% af.

15. Kosten pensioenfonds

Er wordt onderscheid gemaakt in de kosten van de uitvoering en de kosten van het vermogensbeheer.

15a. Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten van het pensioenfonds bedroegen € 769.000. In onderstaande tabel worden de kosten uitgesplitst naar de verschillende functies in het pensioenfonds.

Kosten uitvoering (in € 1.000)

Functie in het fonds	2020	2019
Bestuur en bestuursondersteuning (incl. opleidingen)	224	275
Administratie	313	298
Advies	78	95
Controle en verslaglegging	84	78
Toezicht (DNB + AFM)	34	31
Overig	36	69
	769	846

Het bedrag voor bestuursondersteuning betreft voor het overgrote deel de vergoeding voor het pensioenbureau, maar bevat ook kosten voor opleiding van bestuur en verantwoordingsorgaan. Deze kosten waren in het boekjaar lager dan in 2019 omdat de huidige manager in het pensioenfonds contractueel minder uren besteedt dan zijn voorganger. Wel wordt de vergoeding van de voorzitter vanaf 2020 rechtstreeks door het pensioenfonds voldaan, waar deze voorheen door de werkgever werd voldaan.

De administratiekosten betreffen de vergoedingen voor de deelnemers-, financiële en uitkeringsadministratie. Deze kosten zijn iets hoger dan in 2019 in verband met de doorgevoerde wijzigingen in de pensioenregeling per 1 januari 2020. De kosten voor controle en verslaglegging hebben betrekking op de accountantscontrole van het jaarverslag en de actuariële certificering.

De overige kosten zijn lager met name omdat vanwege Covid19 de gepensioneerdendag geen doorgang kon vinden.

De kosten voor adviezen en rapportages over het beleggingsbeleid zijn niet in bovenstaand overzicht opgenomen. Deze worden gerapporteerd als onderdeel van de vermogensbeheerkosten. Er worden geen pensioenbeheerkosten toeberekend aan vermogensbeheerkosten.

Het bestuur monitort jaarlijks de kosten middels een onafhankelijke benchmarkrapportage. Gemeten over een periode van 3 jaar onder peers (30 pensioenfondsen tot 2.500 deelnemers) waren de uitvoeringskosten van Pensioenfonds Huntsman beduidend lager.

Kostentransparantie

De uitvoeringskosten bedragen € 467,00 per persoon waarbij de actieve deelnemers en de gepensioneerden meegerekend zijn, maar niet de gewezen deelnemers. In 2019 was dit bedrag € 505,00.

Kostentransparantie (in euro)	2020	2019
Totale uitvoeringskosten	769.000	846.000
Uitvoeringskosten per deelnemer	467	505
Kosten vermogensbeheer (excl. transactiekosten)	1.935.414	1.868.963
Kosten vermogensbeheer in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,32%	0,32%
Transactiekosten	209.197	672.085
Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,03%	0,11%
Totale vermogensbeheerkosten (incl. transactiekosten)	2.144.611	2.541.048
Totale vermogensbeheerkosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,35%	0,43%

15b. Kosten vermogensbeheer

In onderstaande tabel worden deze kosten uitgesplitst.

Kosten vermogensbeheer (in € 1.000)

Beleggingscategorie	Beheer	Bewaarloon	subtotaal	Transactie- kosten	Totaal
Aandelen	435.052		435.052	72.120	507.172
Vastgoed	224.444		224.444	38.625	263.069
Vastrentend	842.478		842.478	91.660	934.138
Overlay	148.816		148.816	6.792	155.608
Bewaarloon		30.524	30.524		30.524
Fiduciair beheer		254.100	254.100		254.100
Totaal	1.650.790	284.624	1.935.414	209.197	2.144.611

Het gemiddeld belegd vermogen over 2020 bedraagt € 617.676.198 ¹⁾. De kosten van het vermogensbeheer (excl. transactiekosten) in 2020 bedragen € 1.935.414. Dit is 0,32% van het gemiddeld totaal belegd vermogen. In 2019 was dit percentage ook 0,32%. Ten opzichte van het verslag over 2019 zijn dit jaar de totale kosten gedaald. De belangrijkste oorzaak hiervoor is de afname van de transactiekosten. Deze waren –in verband met een herschikking van de aandelenportefeuille– in 2019 hoger dan in 2020. Van de totale kosten bedragen de transactiekosten 0,03% van het gemiddeld totaal belegd vermogen. In 2019 was dit percentage 0,11%. Transactiekosten houden verband met de aan- of verkoop van beleggingsfondsen, individuele beleggingstitels en/of derivaten. Deze herschikking leidt tevens tot lagere beheerkosten in de aandelenportefeuille. Door de uitbreiding van illiquide beleggingen (met name hypotheek) zijn de beheerkosten netto licht gedaald (in percentage van het totaal vermogen).

1) conform opgave rapportage vermogensbeheer van NNIP.

Het bestuur monitort jaarlijks hoe de kosten van het eigen pensioenfonds zich verhouden tot de kosten van vergelijkbare pensioenfondsen (peers). Daarbij wordt gebruik gemaakt van kostenbenchmarkonderzoeken uitgevoerd door Lane Clark & Peacock. Het bestuur heeft geconcludeerd dat de kosten van het pensioenfonds niet significant verschillen van andere pensioenfondsen. Over de afgelopen jaren bezien liggen de kosten voor pensioenbeheer iets lager dan bij peers. Hoewel de kosten voor vermogensbeheer licht hoger waren dan bij peers stond daar ook een licht hoger rendement dan het universum tegenover.

Voor de aan- en verkoop van individuele beleggingstitels en derivaten zijn de transactiekosten op een schattingsmethodiek gebaseerd, omdat deze transactiekosten zijn inbegrepen in de transactieprijs. De bepaling van transactiekosten verschilt per type instrument. Hieronder worden de verschillende schattingsmethodieken in het kort toegelicht:

- Aandelen, Vastrentende waarden en OTC derivaten (FX spots en forwards) – In geval van aan- en verkoop van discretionaire aandelen en futures zijn de werkelijk door brokers in rekening gebrachte transactiekosten gerapporteerd. De impliciete kosten worden in overeenstemming met de PRIIPS methodologie berekend.
- Externe managers – In geval van externe mandaten worden de kosten opgevraagd bij de externe manager. Hierbij heeft NNIP expliciet gevraagd voor het aanleveren van data conform de PRIIPS methodologie.

16. Verzekerdenbestand

	Actieve ¹⁾ deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen- gerechtigden
Stand per 31 december 2019	286	438	1.390
Mutaties door:			
Nieuwe toetredingen			
Ontslag met premievrije aanspraak	-10	10	
Waarde-overdracht		-3	
Ingang pensioen	-4	-26	68
Overlijden	-1	-3	-70
Afkoop			-4
Andere oorzaken	-2	1	-5
Mutaties per saldo	-17	-21	-11
Stand per 31 december 2020	269	417	1.379

Specificatie pensioengerechtigden

	2020	2019
Ouderdomspensioen	918	933
Nabestaandenpensioen	459	457
Wezenpensioen	2	0
Totaal	1.379	1.390

1) Met betrekking tot de actieve deelnemers zijn 7 deelnemers in 2020 (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt. In 2019 betrof dit 5 deelnemers.

Beleggingen

Macro economische ontwikkelingen 2020

Het afgelopen jaar stond vooral in het teken van de Covid-19-crisis. De wereldwijde verspreiding daarvan in maart 2020 maakte verplicht thuisblijven en thuiswerken noodzakelijk over de hele wereld. Het fonds heeft naar aanleiding daarvan bij de vermogensbeheerders gecheckt dat de continuïteit van de bedrijfsvoering niet in gevaar is gekomen. De lockdowns zorgden vrijwel overal voor een zeer diepe recessie. Centrale banken deden er daarna alles aan om de impact van de pandemie te beperken. De Europese Centrale Bank (ECB) en de Amerikaanse Federal Reserve maakten duidelijk dat de korte rentetarieven voorlopig niet worden verhoogd en zorgden voor lagere rentes op staats- en bedrijfsobligaties door enorme steunaankopen. De Fed maakte duidelijk dat het beleid soepel zou blijven ook bij een tijdelijk hogere inflatie. Ook overheden grepen snel in met flinke steunpakketten. Bij fors oplopende schulden ontstond in vele economieën vervolgens een sterk herstel. Dit herstel werd in vele landen echter weer snel afgebroken door de noodzaak van nieuwe lockdowns vanwege het ontstaan van meerdere golven van besmettingen, mede veroorzaakt door nieuwe varianten van het virus. Hoop op herstel gloorde in het vierde kwartaal vanwege de ontwikkeling van effectieve coronavaccins door onder meer Pfizer, Moderna en AstraZeneca.

In de VS resulteerde een zeer spannende verkiezingsstrijd in 2020 uiteindelijk in een nieuwe president. In Europa was Brexit-deal lang onzeker, maar eind december kwam het alsnog tot een akkoord. In China was het economische herstel sterker dan verwacht. De pandemie leek daar na de eerste golf onder controle.

Financiële markten 2020

De wereldwijde verspreiding van het virus in maart zorgde voor een ongekende vlucht naar veiligheid. Rentes daalden daarbij richting oude dieptepunten. In de periode daarna bleven rentes relatief stabiel. De tienjaarsrente op Duitse Bunds eindigde het jaar op -0,57%, bijna 40 basispunten lager dan de start van het jaar. De 20 jaars swap rente eindigde het jaar op 0%, een daling van 59 basispunten. Mede door een relatief sterk ingrijpen van de Fed verzwakte de dollar ten opzichte van de Euro in 2020 van \$1.12 tot een koers van \$1.22 aan het einde van 2020.

De creditspreads stegen in het eerste kwartaal sterk, vooral in opkomende markten. In de rest van het jaar namen de spreads echter weer geleidelijk af. Het eerste kwartaal van 2020 was een van de slechtste ooit voor aandelen. Vervolgens ontstond een ongekend koersherstel dat in de rest van het jaar aanhield en in het vierde kwartaal nog een additionele impuls kreeg toen de effectiviteit van de coronavaccins bekend werd. Per saldo steeg de MSCI World index in 2020 met bijna 7%. Beleggers kijken door dit nieuws vooruit naar een periode na de pandemie. Op sectorniveau waren er grote verschillen. De technologiesector profiteerde sterk van het thuiswerken en het verplichte thuisblijven, terwijl de koersen in op waarde gerichte sectoren (zoals financials) tot november daalden. De aankondiging van effectieve vaccins zorgde echter voor een ommekeer en waarde-aandelen maakten daarna een behoorlijke inhaalslag. Per saldo sloten de aandelenmarkten het jaar ondanks de pandemie af met hoge positieve rendementen.

Vooruitzichten macro en markten

De geleidelijke uitrol van vaccinatieprogramma's over de hele wereld luidt het einde in van de coronacrisis. De uitrol van vaccins betekent ook dat de permanente schade aan de economie minder groot kan zijn dan gevreesd. Het opwaarts potentieel van de nominale rentes is echter beperkt vanwege de te verwachten steunaankopen van centrale banken. De inflatie kan daarbij licht oplopen en bij oplopende inflatieverwachtingen resulteert dat in nog negatievere reële rentes. De zoektocht naar rendement en de voortdurende obligatie-opkopen van de ECB zal ook een eventuele brede stijging van de spreads beperken. Bij een geleidelijke normalisatie van de bedrijvigheid en een gunstig monetair en begrotingsbeleid is in 2021 een V-vormig winstherstel en daarbij goede aandelenrendementen te verwachten. Vastgoed ondergaat structurele veranderingen, versterkt door de Covid-19-crisis. De trend naar e-commerce vermindert de vraag in het traditionele winkelsegment, terwijl meer thuiswerken de vraag naar kantoren zal blijven beïnvloeden. Deze thema's zullen in 2021 en daarna op de beleggingscategorie blijven drukken.

Fondsspecifieke ontwikkelingen beleggingen

Strategie

De portefeuille is opgedeeld in een matching portefeuille en een return portefeuille. De matching portefeuille heeft tot doel het nominale renterisico van het pensioenfonds, dat ontstaat als gevolg van de invloed van het verloop van de rente op de nominale verplichtingen, voor 60% af te dekken. Eén en ander om zodoende een stabielere ontwikkeling van de financiële positie van het pensioenfonds te realiseren. Het doel van de return portefeuille is het op lange termijn creëren van additioneel rendement, om het mogelijk te maken de pensioenen (gedeeltelijk) aan te passen aan de ontwikkeling van inflatie.

Het bestuur heeft in 2019 een ALM-studie uitgevoerd in de eerste plaats om te bepalen of het strategisch beleggingsbeleid nog in overeenstemming is met de doelstellingen en risicohouding van het pensioenfonds. En in de tweede plaats zijn varianten onderzocht om te bepalen of een optimalisatie van de portefeuille tot betere uitkomsten leidt, gelet op de ambities en de risicohouding. Op basis van de ALM-studie is besloten de renteafdekking gelijk te houden op 60% en de exposure naar aandelen strategisch met 5% af te bouwen.

In 2020 is de verdeling van de strategische portefeuille ongewijzigd gebleven. De matching portefeuille heeft een allocatie van 52,5% en de return portefeuille een allocatie van 47,5%.

De matching portefeuille bestaat uit 10+ Euro staatsobligaties (16,9%), Duration Matching Fondsen inclusief liquiditeiten (9,6%) en Euro bedrijfsobligaties (8,3%). In 2020 is daarnaast besloten om ook een allocatie aan hypotheek van 10% te doen. De return portefeuille bestaat uit aandelen (34,0%), return vastrentende waarden (9,0%) en niet beursgenoteerd vastgoed (4,5%).

In 2020 heeft de relatieve performance van de aandelenportefeuille sterk teleurgesteld. Dit is mede aanleiding geweest om de gehele inrichting van de aandelenportefeuille onder de loep te nemen. Hierbij is ook gekeken naar de mate van actief beheer en de allocatie over regio's. Voor dit laatste is het voornemen om dit meer in lijn te brengen met de wegingen op de aandelenmarkten. Het actieve risico van de portefeuille zal verlaagd worden. Implementatie hiervan is beoogd om in het eerste kwartaal van 2021 plaats te vinden.

De norm voor de afdekking van het renterisico op balans niveau bedraagt 60%. Gedurende het hele jaar waren de verschillen met deze norm zeer beperkt. Per ultimo van het verslagjaar bedroeg de afdekking van het renterisico op balans niveau 59,9%, vrijwel conform de voornoemde strategische afdekking. Bij het beheer van de matching portefeuille bleef het Bestuur sturen op basis van economische realiteit. Hierdoor blijft de marktaandeel van de verplichtingen op basis van de actuele rente bepalend voor het beheer van deze portefeuille en niet de Ultimate Forward Rate (UFR).

De strategische afdekking van het valutarisico van beleggingen in Amerikaanse dollar, Britse pond en Japanse yen bleef gedurende het verslagjaar ongewijzigd op 75%.

Beleggingsresultaten 2020

Het jaar 2020 kenmerkte zich door grote uitslagen op financiële markten. Na een forse daling in februari en maart veerden de markten in april weer op. De beleggingscommissie heeft in deze turbulente periode de portefeuille extra gemonitord. Onder andere het verloop in de samenstelling van de beleggingen is regelmatig besproken, en de vraag of er aanleiding was om een herbalancering door te voeren. Op basis van het beleid van het fonds bleek hier aanleiding voor in de vorm van aankoop van aandelen, maar de commissie heeft besloten dit gezien de grote uitslagen op de markten niet door te voeren. In november werd met het nieuws over vaccins en de uitslag van de presidentsverkiezingen een eindejaarsrally op de markten ingezet waardoor het jaar positief eindigde met een rendement van 7,9%.

Met een rendement in matching van 11,7% en in de returnportefeuille van 3,3% droegen beide portefeuilles bij aan het resultaat. De hoge rendementen in matching betekenen uiteraard ook een stijging van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad uiteindelijk is gedaald.

In relatieve termen bleef de portefeuille 1,6% achter bij de benchmark. De forse underperformance in de multifactor aandelenportefeuilles is hier de belangrijkste oorzaak van (7,7%).

De afdekking van het neerwaarts risico van vreemde valuta had gedurende het gehele verslagjaar een effect van +1,8%-punt op het resultaat van de return portefeuille.

Aan het einde van het verslagjaar was de beleggingsportefeuille als volgt samengesteld:

	Feitelijke weging	Strategische weging
Staatsobligaties 10+	17,4%	16,9%
Bedrijfsobligaties	8,2%	8,3%
Duration Matching Fondsen +Liquiditeiten	16,5%	17,7%
Hypotheken	9,4%	9,6%
Totaal Matching Portefeuille	51,5%	52,5%
Vastrentende waarden return	8,8%	9,0%
Aandelen	34,3%	34,0%
Niet beursgenoteerd onroerend goed	5,0%	4,5%
Valuta afdekking	0,4%	0,0%
Totaal Return Portefeuille	48,5%	47,5%

Bron: NN Investment Partners

Verantwoord beleggen

Vanuit de wet- en regelgeving die op het fonds als institutionele belegger van kracht is worden ook eisen gesteld aan de wijze waarop invulling wordt gegeven aan een verantwoord beleggingsbeleid. Zo volgt uit de Europese Shareholder Right Directive II (SRDII) dat in beleid dient te worden vastgelegd en gepubliceerd hoe het fonds als betrokken aandeelhouder zich opstelt (betrokkenheidsbeleid). Dit wordt enerzijds ingevuld door het aangaan van dialoog met ondernemingen waarin belegd wordt (engagement). Anderzijds wordt tijdens aandeelhoudersvergaderingen gestemd en op die manier invloed uitgeoefend.

Pensioenfonds Huntsman belegt niet zelf direct in aandelen, maar doet dit enkel via beleggingsfondsen die beheerd worden door gespecialiseerde vermogensbeheerders. Als participant in het beleggingsfonds is het pensioenfonds geen juridisch eigenaar van de aandelen die het beleggingsfonds aanhoudt. Het stembeleid van de vermogensbeheerder is dan ook van toepassing op deze aandelenbeleggingen. Ook voor het voeren van dialoog met ondernemingen wordt gebruik gemaakt van het betrokkenheidsbeleid van de vermogensbeheerders en voert het fonds niet zelf de dialoog met ondernemingen waarin is belegd. Het fonds doet jaarlijks op de website verslag van de uitvoering van dit beleid.

Stembeleid

Met de invoering in 2004 van de Nederlandse Corporate Governance Code is de aandacht voor corporate governance in Nederland sterk toegenomen. Ondernemingen zijn in toenemende mate aandacht gaan besteden aan het onderwerp goed ondernemingsbestuur. Van institutionele beleggers wordt sedertdien in toenemende mate verwacht dat zij zich opstellen als een betrokken aandeelhouder.

Ook het pensioenfonds onderkent het belang van goed bestuur bij de ondernemingen waarin wordt belegd. Het pensioenfonds is van oordeel dat bedrijven met aandacht voor goed ondernemingsbestuur, die bij de bedrijfsvoering de belangen van aandeelhouders en andere relevante stakeholders in ogenschouw nemen, uiteindelijk betere prestaties zullen leveren. Door actief gebruik te maken van het aan de aandelen verbonden stemrecht, kunnen aandeelhouders een positieve invloed uitoefenen op de corporate governance van de betreffende ondernemingen en kunnen zij zich bijvoorbeeld uitspreken over de benoeming van nieuwe bestuurders en commissarissen, het beloningsbeleid van de ondernemingen en over wijzigingen van de statuten.

Aangezien het pensioenfonds geen eigen aandelenportefeuille bezit, maar belegt via beleggingsfondsen, is het fonds juridisch gezien geen eigenaar van de door deze beleggingsfondsen gehouden aandelen. Daarom kan het pensioenfonds geen rechtstreeks stemrecht uitoefenen. Tijdens aandeelhoudersvergaderingen van de ondernemingen waarin het Altis Europe Equity Fund en het Altis Multimanager North America Equity Fund belegt, wordt met ingang van september 2013 het stemrecht uitgeoefend door de beheerder van het fonds. De beheerder baseert zich daarbij op algemeen geaccepteerde corporate governance 'best practices' en houdt zoveel mogelijk rekening met de lokale wet- en regelgeving van de landen waar de ondernemingen zijn gevestigd.

Tijdens aandeelhoudersvergaderingen van de vastgoedfondsen waarin het pensioenfonds belegt, laat het pensioenfonds zich vertegenwoordigen door de fiduciair beheerder. In bijzondere gevallen zal de fiduciair beheerder vooraf contact opnemen met het fondsbestuur om het stemgedrag af te stemmen.

Risicomanagementbeleid

In boekjaar heeft risicomanagement prominent de aandacht gehad van het bestuur. Belangrijk uitgangspunt voor het bestuur is de visie om voor deelnemers een betrouwbaar pensioenfonds te zijn met een goede financiële beheersing. Bij de strategie om de visie te realiseren wordt uitgegaan van een behoudende risicohouding.

Het bestuur heeft de volgende beleidsmatige activiteiten ontplooid:

Top 5 strategische risico's

Het bestuur heeft de strategische top 5 risico's geïdentificeerd en de beheersmaatregelen en acties benoemd. De netto risico's vallen binnen de door het bestuur geaccepteerde grenzen.

Naar aanleiding van de analyse van de top 5 strategische risico's heeft het bestuur de volgende acties uitgevoerd:

- Eigen toekomstbestendigheid onderzocht.
- Alternatieve uitvoeringsmogelijkheden onderzocht in het kader van de uitgevoerde evaluatie van AZL.
- Inzicht verkregen in markt van pensioenadministrateurs.
- Vastgelegd dat alleen uitbestede wordt aan gerenommeerde dienstverleners die aantoonbaar in control zijn over hun IT beleid en dat de uitbestedingseisen waaraan uitbesteders moeten voldoen, vastligt in het IT-beleid.
- Niet-financiële risico's geanalyseerd (op basis van vragenlijst DNB) en vastgelegd wat evidence is.
- Analyse gedaan van ISAE-rapportages van dienstverleners.

Een update van deze strategische risico's wordt jaarlijks in het bestuur besproken.

Integraal risicomanagementbeleid

Het bestuur heeft een integraal risicomanagementbeleid vastgelegd. De bruto en netto risico's kunnen een waardering krijgen van acceptabel, ALARP (as low as reasonably possible) en onacceptabel. Voor alle risico-aandachtsgebieden geldt dat deze acceptabel moeten zijn met uitzondering voor de financiële opzet en beleggingen waarvoor het bestuur ALARP toereikend acht. Het bestuur kijkt voor de geïdentificeerde risico's naar de financiële impact, de impact op de dekkingsgraad en de reputationele impact. De netto waardering van de risico's voldoet aan de door het bestuur gestelde uitgangspunten.

Integrale risicoanalyse

Het bestuur heeft een integrale risico analyse van de financiële en niet financiële risico's uitgevoerd. De netto risico's vallen binnen de door het bestuur geaccepteerde grenzen. Voor 2021 is als actie benoemd om deze integrale risico analyse uit te breiden met de eerdere analyses die het bestuur heeft gemaakt en nu nog als bijlage bij de ABTN zijn opgenomen. Verder wenst het bestuur aandacht te schenken aan de effectiviteit van de beheersmaatregelen en de audittrail hiervan

Eigen risicobeoordeling ERB

Het bestuur heeft voor het eerst een ERB (eigen risicobeoordeling) uitgevoerd. Het uitvoeren van een ERB is een wettelijke verplichting die voortkomt uit IORP II en waarin een beoordeling plaatsvindt van de materiële risico's en de effectiviteit en efficiëntie van het risicobeheer. Het bestuur heeft de effectiviteit en efficiency van het integraal risicomanagement van het pensioenfonds geëvalueerd en geconcludeerd dat deze voldoende is.

Als aandachtspunten voor 2021 heeft het bestuur benoemd:

- Vertaalslag maken naar expliciete normen voor met name de uitbestedingspartijen.
- De verwachtingen die het bestuur heeft van uitbestedingspartijen bespreken en verifiëren of deze voldoende aandacht krijgen in de SLA-rapportages.
- Het effect van de onderlinge samenhang is een aandachtspunt bij toekomstige bespreking van risico's binnen het bestuur.

SIRA

Het bestuur heeft een SIRA (systematische integriteitsrisico analyse) uitgevoerd tijdens de opleidingsdagen in september. Hoewel het bestuur frequent aandacht besteedt aan deze risico's, zoals naar voren komt in de analyse belangenverstremming die in 2020 geüpdatet is, het integriteitsbeleid en de gedragscode, is voor de eerste keer een integrale analyse gedaan. Uit de sessie kwamen geen specifieke aandachtspunten naar voren maar werd door het bestuur gewaardeerd mede in het kader van de het bewustwordingsproces.

ISAE

Het bestuur heeft in 2020 de ISAE-rapportages van NN IP en AZL over 2019 geanalyseerd. Hoewel de verklaring van AZL niet volledig 'schoon' was heeft het bestuur kennis genomen van de managementresponse van AZL en geconstateerd dat op alle punten verbetermaatregelen zijn genomen door AZL. In 2021 zal ook de ISAE-rapportage van CACEIS geanalyseerd worden.

Evaluaties

Het bestuur agendaert jaarlijks op basis van een meerjarenbeleidskalender de evaluatie van beleidsdocumenten en uitbestedingsrelaties. In 2020 is onder meer een uitgebreide evaluatie van AZL gedaan en is het communicatiebeleid geformaliseerd in een communicatieplan.

De volgende aandachtsgebieden van het risicobeheer hebben in boekjaar specifiek aandacht gehad van het bestuur:

Marktrisico

In het kader van de Corona epidemie en de impact daarvan op de aandelenmarkten heeft het bestuur in Q1 omwille van de volatiliteit van de markten niet automatisch geherbalanceerd bij overschrijding van de bandbreedte. Via aangescherpte monitoring door de beleggingscommissie en frequente afstemming met de fiduciair is uiteindelijk wel overgegaan tot herbalancering richting het strategische gemiddelde met behoud van voldoende liquide middelen in kas om de uitbetalingen van de pensioenuitkeringen tenminste 4 maanden veilig te kunnen stellen.

Liquiditeitsrisico

Voorafgaande aan het besluit om strategisch 10% van het vermogen te alloceren naar Nederlandse hypotheek heeft het bestuur specifiek de risico's voor de liquiditeit onderzocht. Deze risico's zijn voldoende beheerst.

Incidentanalyse

In verband met een normoverdragende brief die het bestuur van de AFM had ontvangen vanwege het niet tijdig tonen van URM-scenario's op het nationaal pensioenregister, heeft het bestuur een incidentanalyse uitgevoerd. De beheersmaatregelen zijn daarbij gereviewd en als lessons learned heeft het bestuur o.a. benoemd dat bij toekomstige wetswijzigingen strakker de planning van de betreffende dienstverlener gemonitord dient te worden middels tussentijdse rapportages.

ALM studie

Het bestuur heeft een ALM studie gedaan in het kader van de verslechterde dekkingsgraadpositie die ontstond naar aanleiding van de Corona crisis. De uitkomst van de studie was dat het bestuur geen reden zag de strategische asset allocatie aan te passen.

Risicohouding

De risicohouding geeft weer in hoeverre het pensioenfonds bereid is beleggingsrisico's te lopen om de doelstelling van het pensioenfonds te realiseren. Voor de korte termijn komt de risicohouding tot uitdrukking in de stand van het vereist eigen vermogen. Voor de lange termijn komt de risicohouding tot uitdrukking in zogenaamde ondergrenzen die in het kader van de haalbaarheidstoets zijn geformuleerd. Deze ondergrenzen hebben met name betrekking op het te realiseren pensioenresultaat inclusief waardevastheid.

Het bestuur heeft samen na overleg met het verantwoordingsorgaan, gehoord de werkgever en de vakbonden de risicohouding van het pensioenfonds bepaald. In samenspraak zijn de voorkeuren voor verwachte pensioenresultaten en daarbij horende risico's vastgesteld. Dit is gebeurd aan de hand van een aantal concrete vragen over onderwerpen die voor de verzekerden en de werkgever van belang zijn. Bij ieder onderwerp is nagegaan welke situatie het beste past bij het pensioenfonds. De haalbaarheid van het beleid wordt jaarlijks getoetst met een lange-termijnprognose en met de berekening van het vereist eigen vermogen.

Uit het in 2015 gevoerde overleg met de sociale partners is vastgesteld dat de risicohouding 'behoudend' is. De risicobereidheid is daarmee als laag te kwalificeren.

Samenvatting actuair verslag

Vermogenspositie

In duizendtallen	2020	2019
Aanwezig vermogen ¹⁾	650.646	617.534
Technische voorzieningen	542.066	512.273
Aanwezige dekkingsgraad	120,0%	120,5%
Beleidsdekkingsgraad	113,3%	119,5%
Vereiste dekkingsgraad	116,8%	116,6%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,1%	104,1%

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is per 31 december 2020 113,3%. Daarmee is de beleidsdekkingsgraad per eind 2020 lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, maar hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. De certificerend actuaaris heeft geconstateerd dat ten aanzien van de vaststelling van de beleidsdekkingsgraad een proces is ingericht dat voldoende waarborg biedt voor een adequate berekening daarvan.

In totaal zijn de technische voorzieningen voor risico fonds met € 29.793 toegenomen.

Daarnaast is het vermogen voor risico fonds in het verslagjaar met € 33.112 gestegen. Het pensioenfonds heeft een positief resultaat behaald van € 3.319. Hierdoor is het eigen vermogen gestegen tot € 108.580.

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 komt per saldo 6,2 %-punt lager uit.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen. Met inachtneming van het voorafgaande heeft de certificerend actuaaris zich ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Het oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Huntsman Rozenburg is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar zijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, het oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

1) Totaal activa minus kortlopende schulden en overlopende passiva.

De kostendekkende en gedempte premie 2020 zijn als volgt samengesteld:

	Kostendekkende premie	Gedempte kosten- dekkende premie
Actuarieel benodigd	6.077	5.160
Opslag in stand houden vereist vermogen	1.009	857
Opslag voor uitvoeringskosten	7	7
Totaal	7.093	6.024

De kostendekkende premie wordt berekend op basis van rentetermijnstructuur waarop ook de technische voorziening wordt berekend, echter per 1 januari van het boekjaar.

De gedempte kostendekkende premie wordt berekend op basis van de gemiddelde rentetermijnstructuur per 31 december over de afgelopen 5 jaar.

De feitelijke premie over 2020 is als volgt samengesteld:

	Feitelijke premie
Actuarieel benodigde koopsom (gedempte kostendekkende premie)	6.024
Premie voor opbouw extra vrij vermogen	312
Totaal	6.336

Financiering

De kostendekkende premie (KDP) is berekend met de door de DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De in het jaarverslag vermelde KDP bedraagt € 7.093.

Ter bepaling van de in de ABTN beschreven gedempte kostendekkende premie is gebruik gemaakt van de gemiddelde rentetermijnstructuur per 31 december over de afgelopen 5 jaar. De aldus berekende gedempte kostendekkende premie bedraagt € 6.024. De feitelijke premie is vastgesteld in de uitvoeringsovereenkomst tussen het pensioenfonds en de sponsor. De feitelijke premie is gelijk aan 31,0% van de som van de pensioengevende salarissen.

De over 2020 feitelijke ontvangen premie van € 6.336 en bedraagt € 312 meer dan de gedempte kostendekkende premie.

Het verslag van het bestuur is vastgesteld te Rozenburg d.d. 28 juni 2021

Het Bestuur,

N. Mol

E. Maliepaard

G.C. Plaisier

mw. C.J. Paak

mw. M. Aleman

L. Thring

Verantwoordingsorgaan

Verslag van het Verantwoordingsorgaan over 2020

Taak en werkwijze

Het is de taak van het Verantwoordingsorgaan (VO) om het door het PF-bestuur gevoerde beleid te toetsen. Het VO doet dit onder andere door in een gesprek met het PF-bestuur alle genomen besluiten te behandelen en vast te stellen of deze passen in het geformuleerde beleid. In het bijzonder wordt hierbij nagegaan of het PF-bestuur bij het nemen van zijn besluiten op evenwichtige wijze rekening heeft gehouden met de belangen van alle betrokken partijen te weten de actieven, de slapers, de pensioengerechtigden en de werkgever.

Het Verantwoordingsorgaan kijkt ook naar de beleidsvoornemens voor de toekomst en naar hoe het bestuur denkt om te gaan met toekomstige ontwikkelingen.

Het Verantwoordingsorgaan heeft daarnaast een adviserende taak, waarbij het vooral gaat om de essentiële beleidsterreinen voor de belanghebbenden zoals het premie-, en communicatiebeleid en over de samenstelling van de Visitatiecommissie.

De Covid-19 pandemie heeft in 2020 impact gehad op de wijze van overleg tussen het VO en het Pensioenfondsbestuur, zo werden een aantal gezamenlijke vergaderingen gehouden via beeldscherm overleg.

Het VO kwam in het verslagjaar 2020 viermaal in vergadering bijeen, met het pensioenfondsbestuur of een delegatie daarvan. (Tweemaal werd de vergadering gevoerd via beeldschermoverleg). Er vond een (video)gesprek plaats met de Visitatiecommissie en het VO was aanwezig bij de (video)presentatie van het rapport van deze commissie.

Voorts volgde (een delegatie van) het VO gedurende twee dagen samen met het pensioenfondsbestuur een cursus, die met name gericht was op het nieuwe pensioencontract en SIRA (Systematische Risico Analyse).

Bij het opstellen van zijn oordeel heeft het VO gebruik gemaakt van de volgende documenten:

Het certificeringsrapport, het visitatierapport, het concept jaarverslag, de overzichten van de besluiten die het PF bestuur nam in zijn vergaderingen in 2020 en bestuursverslagen, alsmede de auditverslagen van de functiehouders.

Samenstelling VO

De hr L.Thring (VO lid namens de actieven) is in 2020 benoemd in het bestuur van het Pensioenfonds. De Ondernemingsraad heeft in Q1 een nieuwe vertegenwoordiger namens de actieven voorgedragen in het VO.

De nieuwe samenstelling:

- R. Kleyburg-Hanssen namens de actieven
- W. Veenendaal namens de gepensioneerden.
- A. Impens namens de gepensioneerden.
- J. Veerman namens de gepensioneerden.

Bevindingen:

Evenwichtige belangenafweging

Het fonds heeft in 2020 belangrijke besluiten genomen t.a.v de evenwichtigheid van haar beleid voor alle deelgroepen van belanghebbenden. Dit blijkt onder andere uit het afschaffen van de vaste indexatie voor actieven , en ook door het gelijktrekken van de maatstaf voor toeslagverlening voor actieven en gepensioneerden.

Het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken tijdens en als reactie op de coronapandemie

Het bestuur heeft effectief beleid gevoerd tijdens de coronapandemie. Om snel te kunnen acteren is de beleggingscommissie formeel gemandateerd om de portefeuille gedeeltelijk te herbalanceren. Het bestuur, de beleggingscommissie en de fiduciair manager hebben in deze periode veelvuldig en intensief contact gehad om de ontstane situatie te blijven volgen en om eventueel noodzakelijke stappen te nemen.

De schade is beperkt gebleven en er kon zelfs een gedeeltelijke indexatie worden toegekend per 2021.

Communicatie

De communicatie , o.a via de pensioenfondswedstte, krijgt veel aandacht van het bestuur en de follow-up door het pensioenbureau is uitstekend . Het VO is dan ook van oordeel dat de communicatie goed op orde is. Toch herhaalt de Visitatie Commissie dat periodiek de effectiviteit van de communicatie onderzocht zou moeten worden (norm 26 Code Pf).

Ook het Verantwoordingsorgaan heeft deze aanbeveling in haar laatste jaarrapport gesteund en herhaalt deze aanbeveling ook dit jaar. Het Verantwoordingsorgaan geeft in overweging om dit te combineren met een uitvraag naar de mening van de fondsdeelnemers over duurzaam beleggen (ESG) .

Oordeel

Het Verantwoordingsorgaan is van mening dat , voor zover het dat heeft kunnen beoordelen, het bestuur zijn taken in 2020 naar behoren heeft uitgevoerd.

Het Verantwoordingsorgaan

J. Veerman

W. Veenendaal

A. Impens

R. Kleyburg-Hansen

Reactie van het bestuur

Het bestuur dankt het Verantwoordingsorgaan voor haar betrokkenheid en werkzaamheden over 2020. Aan de aanbeveling om de effectiviteit van de pensioencommunicatie te onderzoeken heeft het bestuur geen invulling kunnen geven vanwege met name Covid19. De bedoeling was om hier tijdens de gepensioneerdendag aandacht aan te geven. De gepensioneerdendag is echter geannuleerd in 2020 en zal ook in 2021 geen doorgang vinden. Het bestuur onderzoekt of een alternatieve invulling wenselijk danwel mogelijk is.

Samenvatting visitatierapport 2020

Deze bevindingen en aanbevelingen zien op de periode 1 oktober 2019 tot 1 oktober 2020.

De wettelijke taak van de visitatiecommissie (VC) bestaat uit het toezicht houden op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in het fonds en op het toezien op de adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur.

Naast deze wettelijke taken heeft de VC dit jaar specifieke aandacht besteed aan:

- het ESG-beleid en de werking en vastlegging ervan;
- het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken tijdens en als reactie op de coronapandemie;
- het Integraal Risico Management en de ERB.

BEVINDINGEN

Functioneren van de governance

De organen van het fonds zijn ingericht en functioneren naar behoren, zij zijn statutair/organisatorisch goed verankerd.

De reglementen zijn op orde. Het bestuursmodel is adequaat voor het fonds.

Functioneren van het bestuur

Het bestuur functioneert goed, komt regelmatig bijeen, en in de vergadering komen de relevante onderwerpen tijdig aan de orde. De vergaderingstukken zijn goed voorbereid, duidelijk en voor zover de VC kan overzien tijdig beschikbaar. De opkomst tijdens de vergaderingen is goed en alle bestuursleden nemen voldoende deel aan de discussies in de bestuursvergaderingen en in de commissievergaderingen.

De sleutelfunctiehouders hebben hun taken voortvarend opgepakt maar er is nog steeds wel sprake van 'work in progress'. Het bestuur laat zien over voldoende countervailing power te beschikken ten opzichte van de beleggingscommissie en uitbestedingspartijen.

Beleid van het bestuur

Het beleid is op orde. De vastlegging van de missie, visie, strategie en de risicohouding is in de ABTN goed leesbaar en in grote lijnen beschreven. Het beleid is daarmee in overeenstemming en is op een enkel punt na consistent en consequent. Wel moet de ABTN worden geactualiseerd.

Het bestuur voert een no nonsens beleid waarbij men het niet beter wil weten dan de markt. Men gaat vooralsnog uit van de toewijding van de sponsor en dus de continuïteit van dit fonds, maar realiseert zich dat de bestaanshorizon toch onverwacht kort kan worden. De nadere onderbouwing van het beleggingsbeleid middels investment cases, die ook in de bestuurvergaderingen worden besproken, vergroot de robuustheid van het beleggingsproces. Het beleid met betrekking tot het vermogensbeheer is op diverse vlakken aangescherpt.

Het bestuur heeft in 2020 het beleid integraal risicobeheer nader vormgegeven. De VC ziet de cyclus voor integraal risicomanagement nog onvoldoende zichtbaar terug in de verslaglegging van de bestuursvergaderingen en de jaarplanning.

De risicohouding dateert alweer uit 2015. Op basis van een herijking daarvan zouden de kernrisico's van het fonds opnieuw in kaart moeten worden gebracht.

Beleidsmatig dienen de sleutelfunctiehouders nog meer hun stempel te drukken en het bestuur te prikkelen tot actie.

Het bestuur besteedt de nodige aandacht aan het pensioenakkoord. Het is nu zaak dit te integreren met de toekomstvisie van het fonds.

Algemene gang van zaken in het fonds

Door de lean and mean opzet van de organisatie van het fonds en de persoonlijke betrokkenheid van bestuur en bestuursondersteuning is er sprake van een informele werksfeer gericht op efficiëntie, goede onderlinge communicatie en transparantie. De algemene gang van zaken verloopt daarmee naar behoren.

De VC beveelt het bestuur wel aan te onderzoeken hoe de informatievoorziening richting het VO sneller kan plaatsvinden.

AZL zorgt voor een adequate en efficiënte ondersteuning maar in de afgelopen periode waren er wat problemen met de dienstverlening. Het pensioenbureau ervoer vertraging bij en constateerde regelmatig fouten in de aangeleverde informatie. Daarop wordt adequaat geacteerd door meer controles uit te voeren en dit terug te koppelen.

Al met al is het bestuur voldoende 'in control' en heeft voldoende countervailing power ten aanzien van de externe partijen.

De bestuursondersteuning is op orde, de uitbestedingsrelaties zijn goed geregeld en worden voldoende gemonitord door het bestuur en pensioenbureau.

Adequate risicobeheersing

In de beoordeelde periode zijn verdere stappen gezet op het gebied van risicomanagement. Dit blijkt onder andere uit de vaststelling van het beleidsdocument Integraal Risicomanagement van 13 maart 2020. De toepassing van het beschreven beleid is nog niet zichtbaar en verdient de komende periode aandacht.

Evenwichtige belangenafweging

Het fonds besteedt voldoende aandacht aan de evenwichtigheid van haar beleid voor alle deelgroepen van belanghebbenden.

De vastlegging (o.a. in de notulen) van de overwegingen waaruit dit moet blijken behoeft echter verbetering.

Communicatie

Communicatie krijgt veel aandacht van het bestuur; de follow up daarvan door het pensioenbureau is goed; het communicatiebeleid is goed op orde.

De VC herhaalt dat periodiek de effectiviteit van de communicatie onderzocht zou moeten worden (norm 63 Code PF). De nieuwsbrief is een geschikt medium om de effectiviteit van communicatie te toetsen én te combineren met een uitvraag naar ESG onder deelnemers.

Naleving Code Pensioenfondsen

Het bestuur volgt in beginsel de Code Pensioenfondsen, maar meent dat het proportioneel en doelmatig is voor het fonds om op bepaalde punten af te wijken, zonder dat dit ieder jaar uitvoerig wordt gemotiveerd. Gezien de algemene gang van zaken binnen het fonds en de overige bevindingen kan de VC dit billijken.

Cultuur en gedrag

Op grond van de uitkomsten van de zelfevaluatie, de bestudeerde stukken en de gevoerde gesprekken oordeelt de VC dat bestuursleden op een respectvolle wijze met elkaar omgaan en het bestuur als team goed functioneert. Het bestuur is voldoende autonoom.

Het ESG-beleid en de werking en vastlegging hiervan

Gezien het vrij basic ESG-beleid dat het pensioenfonds voert, loopt het fonds het risico op dit onderdeel laag te gaan scoren bij een eventueel benchmarkonderzoek. De VC adviseert daarom om onder de deelnemers te peilen hoe zij tegen ESG in het algemeen en tegen het risico slecht te scoren in de benchmark aankijken.

Door zijn omvang belegt het fonds hoofdzakelijk in beleggingsfondsen en heeft daardoor geen direct invloed op het ESG-beleid dat de betrokken fondsbeheerders voeren.

Toch adviseert de VC het bestuur om vanuit oogpunt van risicomanagement de mogelijkheden van mogelijke switches met bijhorend kostenplaatje (vrijblijvend) in kaart te brengen.

Het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken tijdens en als reactie op de coronapandemie

Het bestuur heeft effectief beleid gevoerd tijdens de coronapandemie. Het bestuur, de beleggingscommissie en de fiduciair manager hebben in deze periode veelvuldig en intensief contact gehad om de ontstane situatie te blijven volgen, daarop te acteren en om een geschikt moment voor herbalancering te bepalen.

Integraal risicomanagement en de ERB

In maart 2020 is het Beleidsdocument integraal risicomanagement vastgesteld met 6 aandachtsgebieden. Opvallend hierin is de introductie van de top 5 strategische risico's.

Met de recent opgestelde ERB heeft het bestuur een goed beeld gekregen van de benodigde acties in de cyclus van het risicomanagementbeleid. In de ERB ontbreekt een "Centrale Vraag" in de zin van het Servicedocument ERB van de Pensioenfederatie 4 alsmede een (eenvoudige) scenarioanalyse waarmee het risicomanagementbeleid van het fonds getoetst kan worden. Deze Centrale Vraag zou vanuit de genoemde top 5 strategische risico's geformuleerd kunnen worden.

Opvolging eerdere aanbevelingen VC

Het bestuur neemt de aanbevelingen van de VC serieus en monitort de opvolging consequent. In het bestuursverslag zou het bestuur aan kunnen geven op welke punten zij af wil gaan wijken van de aanbevelingen. Ook de verantwoording naar het VO kan explicieter.

AANBEVELINGEN

1. Ga op korte termijn met de stofkam door de ABTN en actualiseer alle gegevens in dit belangrijke basisdocument.
2. Neem maatregelen om de informatievoorziening naar het VO sneller te laten verlopen.
3. Meet de effectiviteit van de communicatie bij deelnemers door deze te toetsen via (bijvoorbeeld) de nieuwsbrief en combineer dit zo mogelijk met een onderzoek naar de gedachten van deelnemers over ESG.
4. Zorg dat in de notulen van bestuursvergaderingen duidelijker zichtbaar is welke de overwegingen zijn geweest die ten grondslag hebben gelegen aan de besluitvorming en besteed daarbij met name aandacht aan de zichtbaarheid van de evenwichtige belangenafweging.
5. Besteed, vanuit het oogpunt van risicomanagement, met enige urgentie aandacht aan het ESG-beleid en kijk daarbij naar kosten van en mogelijkheden om beleggingen te her-alloceren.
6. Formuleer in de eerstvolgende ERB een "Centrale Vraag" vanuit de top 5 strategische risico's.

De visitatiecommissie:

Mr. P.J.M. Akkermans (voorzitter)

Mw. drs. T.E.M. Dieben AAG

Dhr. L.A. Leo MBA, CEFA

10 december 2020

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na resultaatverdeling; in duizenden euro)

Activa	2020	2019
Beleggingen voor risico pensioenfonds [1]		
Onroerende zaken	32.240	31.465
Zakelijke waarden	224.152	218.838
Vastrentende waarden	323.339	344.719
Derivaten	2.584	911
Overige beleggingen	67.402	19.552
	649.717	615.485
Vorderingen en overlopende activa [2]		
Lopende intrest en nog te ontvangen dividend	1.249	2.386
Overige vorderingen	6	449
	1.255	2.835
Liquide middelen [3]	312	573
	651.284	618.893

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2020	2019
Stichtingskapitaal [4]	1	1
Algemene reserve [5]	108.579	105.260
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [6]	542.066	512.273
Voorziening pensioenverplichtingen voor rekening en risico deelnemers [7]	0	0
Kortlopende schulden en overlopende passiva [8]	638	1.359
	651.284	618.893

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2020	2019
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen [9]		
Directe beleggingsopbrengsten	5.674	6.104
Indirecte beleggingsopbrengsten	41.741	84.308
Kosten van vermogensbeheer	-301	-180
	47.114	90.232
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers [10]	0	377
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [11]	6.179	7.160
Onttrekking beleggingen voor risico deelnemers t.b.v. inkoop rechten [12]	0	-2.804
Saldo van overdrachten van rechten [13]		
Overgenomen pensioenverplichtingen	0	3
Collectieve overdacht (spaarkapitalen)	0	2.727
Overgedragen pensioenverplichtingen	-336	-436
	-336	2.294
Pensioenuitkeringen [14]	-19.031	-18.865

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2020	2019
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-5.071	-5.313
Indexering en overige toeslagen	-2.663	-8.443
Benodigde intrest	1.635	1.062
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	19.832	19.685
Wijziging marktrente	-54.264	-59.686
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	347	-1.420
Wijziging overlevingstafel	11.021	0
Wijziging reservering niet-opgevraagd pensioen	168	174
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	-798	376
	-29.793	-53.565
Mutatie voorziening voor risico deelnemers [15]		
Pensioenspaarkapitalen	0	2.427
Herverzekering [16]		
Premies herverzekering	-46	-42
Uitkeringen uit herverzekering	0	-351
	-46	-393
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [17]	-769	-846
Overige baten en lasten [18]	1	0
Saldo van baten en lasten	3.319	26.017
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	3.319	26.017

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2020	2019
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Bijdragen van werkgevers en werknemers	6.336	7.848
Wegens overgenomen pensioenverplichtingen	0	2.881
Overige	1	0
	6.337	10.729
Uitgaven		
Pensioenen en afkopen	-19.033	-18.865
Wegens overgedragen pensioenverplichtingen	-336	-436
Premies herverzekering	-25	-50
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-775	-882
	-20.169	-20.233
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	6.811	6.345
Verkopen en aflossingen beleggingen	129.052	190.178
Overige	267	108
	136.130	196.631
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-121.991	-187.104
Kosten van vermogensbeheer	-568	87
	-122.559	-187.017
Mutatie geldmiddelen	-261	110
Saldo geldmiddelen 1 januari	573	463
Saldo geldmiddelen 31 december	312	573

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Stichting Pensioenfonds Huntsman Rozenburg is een rechtspersoon naar Nederlands recht, statutair gevestigd te Rotterdam. Het pensioenfonds stelt zich ten doel de pensioenovereenkomsten uit te voeren die de werknemers in dienst van Huntsman Holland B.V. met hun werkgever vóór 1 januari 2016 zijn aangegaan. Deze overeenkomsten omvatten een toezegging omtrent ouderdoms-, partner- en wezenpensioen, alsmede een voortzetting van de pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid.

Toepassing richtlijnen voor de jaarverslaggeving

Stichting Pensioenfonds Huntsman Rozenburg heeft bij de samenstelling van dit jaarverslag de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en BW2 Titel 9 toegepast. Alsmede de richtlijnen voor jaarverslaggeving (RJ), waarvan in het bijzonder RJ610.

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Covid-19 heeft geen impact gehad op de gemaakte schattingen en de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

Waardering

Algemene grondslagen

Alle activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld. Voor kortlopende vorderingen en schulden wordt de nominale waarde geacht een redelijke benadering te zijn van de reële waarde.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta's worden omgerekend naar euro tegen de reële koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Beleggingen voor risico pensioenfonds

De beleggingswaarde voor risico pensioenfonds wordt gewaardeerd op de reële waarde per einde boekjaar.

Beleggingen voor risico deelnemers

Participaties in beleggingsinstellingen ten behoeve van de pensioenkapitaalrekeningen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde per 31 december van het verslagjaar. In 2019 zijn de spaarkapitalen omgezet in pensioenaanspraken waardoor de Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers (Pensioensparen) is verdwenen.

Onroerende zaken

De beursgenoteerde aandelen in vastgoedbeleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar.

Zakelijke waarden

De beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar.

Vastrentende waarden

De beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar.

Derivaten

Beleggingen in beursgenoteerde derivaten worden gewaardeerd tegen de op 31 december bekende marktprijzen. Beleggingen welke onderhands zijn gekocht, waarvoor geen directe marktwaardering beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van actuele marktparameters, zijnde de risicovrije rente op basis van de EONIA-curve. In het verleden gold als disconteringsvoet de EURIBO-curve. Derivaten met een negatieve waarde worden op de passivazijde van de balans gepresenteerd.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Collateral / securities lending

Activa die in het kader van een collateral worden gestort blijven deel uitmaken van de balans en worden gewaardeerd conform de grondslag voor waardering en resultaatbepaling die geldt voor beleggingen. Alle uit beleggingen voortvloeiende baten en lasten worden onder de (in)directe beleggingsopbrengsten geboekt. Indien uit hoofde van collateral activa zijn ontvangen, worden deze activa en de daarmee samenhangende verplichtingen niet in de balans opgenomen. Alle uit deze beleggingen voortvloeiende baten en lasten worden niet verantwoord onder de (in)directe beleggingsopbrengsten. Ontvangen of gestort collateral in de vorm van liquiditeiten welke ten gunste of ten laste gaan van de beleggingsrekeningen van het fonds worden verantwoord op de geldrekeningen waarbij tegelijkertijd een schuld of een vordering op de balans wordt opgenomen om de geldmutatie voor het fonds vermogensneutraal te verwerken.

Algemene reserve

Het jaarlijkse resultaat volgens de rekening van baten en lasten wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen is gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuariële berekening van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2020 is gebaseerd op de door DNB beschikbaar gestelde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichting is berekend op basis van de Prognosetafel AG2020. Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de pensioenfondspopulatie en de gehele bevolking door toepassing van de fondsspecifieke ervaringssterfte gebaseerd op het WTW ervaringssterfmodel 2018. Dit is een leeftijdsafhankelijke vermenigvuldigingsfactor waarmee de overlevingskansen worden aangepast. In deze voorziening is ook rekening gehouden met een deel (€ 0,666 miljoen) niet opgevraagde pensioenen.

Er wordt tot de pensioendatum gerekend met het onbepaalde partnersysteem en een partnerfrequentie van 100%. Er wordt een leeftijdsverschil van drie jaar tussen man en vrouw verondersteld. Met toekomstige toe- en uittradingen is geen rekening gehouden. Voor de dekking van de uitvoeringskosten is een kostenvoorziening ter grootte van 4% van de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. Een deel van de uitvoeringskosten wordt gedekt door premiebijdragen. Beleggingskosten en overige beleggingsbeheerskosten worden gedekt uit de beleggingsopbrengsten.

De rentetoevoeging in het verslagjaar is gebaseerd op éénjaarsrente uit de DNB-rentetermijnstructuur primo van het boekjaar en bedraagt 0,324% negatief. Hierdoor is een bedrag van € 1,635 miljoen (2019: € 1,062 miljoen) onttrokken aan de voorziening pensioenverplichting voor risico fonds.

De voorziening pensioenverplichtingen voor (gedeeltelijk) arbeidsongeschikte deelnemers is vastgesteld als de contante waarde van de bereikbare pensioenaanspraken. De toekomstige schadelast voor zieke deelnemers op de balansdatum die naar verwachting arbeidsongeschikt zullen worden verklaard, is gelijk gesteld aan tweemaal de opslag voor premievrijstelling in de verwachte zuivere kostendekkende premie van 2021 en bedraagt € 0,587 miljoen per ultimo 2020.

De modified duration van de pensioenverplichtingen bedraagt 16,6 (2019: 16,6).

Schattingswijziging

Het bestuur heeft besloten om de overstap op de nieuwe overlevingstafel per 31 december 2020 door te voeren. Het effect van deze wijziging op de voorziening pensioenverplichtingen is een daling van € 11.021 (ca. 2%).

Premie

De kostendekkende premie (KDP) is berekend met de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur, echter per 1 januari van het boekjaar. De gedempte kostendekkende premie wordt, conform de ABTN, berekend op basis van de gemiddelde rentetermijnstructuur per 31 december over de afgelopen 5 jaar. De samenstelling van de premie is als volgt: actuariel benodigde koopsom, solvabiliteitsopslag en opslag voor uitvoeringskosten. Voor de beide premies geldt dat de opslag voor het VEV (solvabiliteitsopslag) gelijk is aan het VEV per 31 december van het voorgaand boekjaar en de opslag voor uitvoeringskosten de kosten betreft in het verslagjaar waarvoor niet binnen de TV wordt gereserveerd.

Indexatie

Het indexatiebeleid voor het fonds is voor zowel actieve als inactieve deelnemers vanaf 1 januari 2020 voorwaardelijk. De voorwaardelijke indexatie wordt alleen verleend als de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110% en deze toekomstbestendig kan worden verleend conform hetgeen hieromtrent bepaald is in wet- en regelgeving. Per 1 januari 2021 zijn de pensioenen van zowel de actieve als inactieve deelnemers met 0,47% verhoogd. Het pensioenfonds kent geen beleid ten aanzien van inhaalindexatie.

Herverzekering

Het fonds heeft risico's ondergebracht bij een herverzekeringsmaatschappij. Het gaat dan om de risico's van overlijden en arbeidsongeschiktheid (het premievrijstellingsrisico en het loonvorderingsrisico).

Beide risico's zijn op stop-lossbasis verzekerd bij Zwitserleven. Met een stop-lossverzekering wordt de totale schade in enig jaar beperkt.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Resultaatbepaling

Algemeen

De baten en lasten worden ultimo verslagjaar toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan:

- rente;
- dividend;
- soortgelijke opbrengsten.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen van aandelen, aandelen vastgoedmaatschappijen en obligaties;
- valutaverschillen inzake deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransaties.

Kosten vermogensbeheer

Onder de kosten vermogensbeheer worden de administratiekosten opgenomen die verband houden met het beheer van de beleggingen.

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend conform het pensioenreglement en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichting

Voor de waarderingsgrondslag voor de mutatie voorziening pensioenverplichting wordt verwezen naar de grondslagen inzake de voorziening pensioenverplichtingen.

Herverzekering

De post herverzekering betreft het saldo van premies betaald aan de herverzekeraar en uitkeringen ontvangen uit hoofde van het herverzekeringscontract aan het fonds. De premies en uitkeringen worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Bestemming van het saldo

Het resultaat ultimo boekjaar wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld via de directe methode.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Categorie	Stand ultimo 2019	Aankopen/ Verstrek- kingen	Verkopen/ aflossingen	Gerealiseerde koers- verschillen	Niet- gerealiseerde koers- verschillen	Stand ultimo 2020
Onroerende zaken						
Niet-beursgenoteerde aandelen vastgoedmaatschappijen	31.465	0	-9	-1	785	32.240
Zakelijke waarden						
Beleggingsfondsen in aandelen	218.838	11.917	-9.220	43	2.574	224.152
Vastrentende waarden						
Niet-beursgenoteerde vastrentende beleggingsfondsen	195.346	20.452	-25.588	2.376	18.891	211.477
Beursgenoteerde Staatsobligaties	149.373	17.954	-66.216	2.192	8.559	111.862
	344.719	38.406	-91.804	4.568	27.450	323.339
Derivaten						
Valutatermijncontracten	348	0 ¹⁾	-3.524 ¹⁾	3.524	2.120	2.468
	348	0	-3.524	3.524	2.120	2.468
Overige beleggingen						
Geldmarktfondsen	19.552	11.364	-24.500	-26	-5	6.385
Hypotheekfondsen	0	60.303	0	0	714	61.017
	19.552	71.667	-24.500	-26	709	67.402
Totaal belegd vermogen ²⁾	614.922	121.990	-129.057	8.108	33.638	649.601
Waarvan gepresenteerd aan de passiva zijde	563					116
Belegd vermogen activa zijde	615.485					649.717

Het pensioenfonds heeft eind 2020 € 1,9 miljoen aan onderpand ontvangen. Het ontvangen bedrag staat niet ter vrije beschikking.

1) De aan- en verkopen zijn gesaldeerd weergegeven.

2) Exclusief interest en liquide middelen.

Methodiek bepaling marktwaarde

In onderstaande tabel is aangegeven op welke manier de marktwaarden zijn afgeleid.

Directe marktnotering:

Directe marktwaardering, beursnotering in een actieve markt.

Intrinsieke waarde:

De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde, eventueel gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum.

Netto contante waarde:

Afgeleide marktwaardering, geen directe beursnotering van andere uit de markt waarneembare data dan wel een prijs gebaseerd op een transactie in een niet-actieve markt met niet-significante prijsaanpassing (gebaseerd op aannames en schattingen).

Andere methode:

Modellen en technieken, marktwaardebepaling niet gebaseerd op de markt maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

	Directe markt- notering	Intrinsieke waarde	NCW berekening	Andere methode	Stand ultimo 2020	Stand ultimo 2019
Onroerende zaken	32.240	0	0	0	32.240	31.465
Zakelijke waarden	224.152	0	0	0	224.152	218.838
Vastrentende waarden	323.339	0	0	0	323.339	344.719
Derivaten	0	2.468	0	0	2.468	348
Overige beleggingen	6.385	0	61.017	0	67.402	19.552
Totaal belegd vermogen	586.116	2.468	61.017	0	649.601	614.922

Aansluiting beleggingen tussende jaarrekening en de Risicoparagraaf o.b.v. Look Through:

	Stand ultimo 2020	Liquide middelen	Overlopende intrest	Te vorderen dividend- belasting	Toepassen Look Through	Stand ultimo 2020 conform risico- paragraaf	Stand ultimo 2019 conform risico- paragraaf
Onroerende zaken	32.240				3.597	35.837	38.059
Zakelijke waarden	224.152			4	-5.916	218.240	209.129
Vastrentende waarden	323.339		1.249		69.258	393.846	368.435
Derivaten	2.468		0		1.399	3.867	-3.055
Overige beleggingen	67.402	165			-68.338	-771	5.229
	649.601	165	1.249	4	0	651.019	617.797

[2] Vorderingen en overlopende activa

Lopende intrest en nog te ontvangen dividend
Vastrentende waarden

	2020	2019
Lopende intrest en nog te ontvangen dividend Vastrentende waarden	1.249	2.386
	1.249	2.386
Overige vorderingen		
Dividendbelasting	4	271
Premies	0	157
Uitkeringen	2	0
Verzekeringsmaatschappijen	0	21
	6	449
Totaal vorderingen en overlopende activa	1.255	2.835

Alle vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd van korter dan één jaar.

	2020	2019
[3] Liquide middelen		
Depotbank	165	218
ING bank N.V.	147	355
	312	573
De liquide middelen (m.u.v. Depotbank) staan ter vrije beschikking van het fonds.		
Passiva		
[4] Stichtingskapitaal	1	1
[5] Algemene reserve		
Stand 1 januari	105.260	79.243
Besteding van het saldo van baten en lasten	3.319	26.017
Stand per 31 december	108.579	105.260
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,1%	104,1%
Strategisch vereiste dekkingsgraad	116,8%	116,6%
Aanwezige dekkingsgraad	120,0%	120,5%
Beleidsdekkingsgraad	113,3%	119,5%
De dekkingsgraad is vastgesteld als het totaal eigen vermogen plus de totale technische voorzieningen gedeeld door de totale technische voorzieningen.		
De berekening is als volgt: $(108.580 + 542.066) / 542.066 \times 100\% = 120,0\%$		
Per 31 december 2020 is de dekkingsgraad 120,0% van de totale Technische Voorziening.		

	2020	2019
[6] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Stand per 1 januari	512.273	458.708
Premies	5.071	5.313
Benodigde intrest	-1.635	-1.062
Inkoop uit hoofde van vrijwillige bijspaarregeling	-53	0
Overgenomen pensioenverplichtingen	0	1.944
Uitkeringen eigen rekening	-19.069	-18.928
Vrijgevallen voor excassokosten	-763	-757
Overgedragen pensioenverplichtingen	-294	-524
Technisch resultaat	798	-376
Wijziging grondslagen	-11.021	0
Wijziging marktrente	54.264	59.686
Indexatie	2.663	8.443
Wijziging reservering niet-opgevraagd pensioen	-168	-174
Stand per 31 december	542.066	512.273
De technische voorzieningen zijn als volgt opgebouwd:		
– Actieve- en arbeidsongeschikte deelnemers (pensioen)	182.256	170.403
– Gewezen deelnemers (pensioen)	61.683	54.719
– Pensioengerechtigden (pensioen)	296.871	285.214
– Pensioengerechtigden (prepensioen)	2	7
– Niet opgevraagd	667	1.412
– Overige TV toekomstig AO risico	587	518
Stand voorziening per 31 december	542.066	512.273
[7] Voorziening pensioenverplichtingen voor rekening en risico deelnemers		
Stand 1 januari	0	2.427
Opnames	0	-2.804
Rendement	0	377
Stand 31 december	0	0

	2020	2019
[8] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Derivaten	116	563
Beleggingen	1	0
Te betalen loonheffing en sociale lasten	412	394
Administratiekosten	0	10
Accountantskosten	41	35
Actuariskosten	51	54
Kosten vermogensbeheer	0	267
Overige crediteuren	17	36
	638	1.359

Alle kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Er zijn doorlopende contracten afgesloten met de vermogensbeheerder (NN IP) en administrateur (AZL N.V.) met een opzegtermijn van 1 jaar. De verwachte kosten 2021 en de jaren daarna zullen in lijn liggen met de kosten 2020.

Gebeurtenissen na balansdatum

UFR

De technische voorzieningen in de jaarrekening zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Sinds 30 september 2012 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur bepaald met behulp van de Ultimate Forward Rate (UFR). Deze werd in eerste instantie gebaseerd op de door verzekeraars gehanteerde UFR van 4,2%, echter sinds juli 2015 op het (voortschrijdend) 120-maands gemiddelde van de 20-jaars forward rate. Naar aanleiding van het advies van de Commissie Parameters op 12 juni 2019, wordt deze methode aangepast. De belangrijkste wijziging is dat bij de toegroei naar de UFR meer gewicht wordt gegeven aan de markrentre. Daarnaast vindt toegroei naar de UFR vanaf een later moment plaats, pas vanaf looptijd 30 in plaats van looptijd 20. DNB heeft aangekondigd om de toegroei naar de nieuwe gewichten geleidelijk te implementeren vanaf 1 januari 2021. Deze toegroei wordt in vier gelijke stappen doorgevoerd. Het effect op de dekkingsgraden zal dus de komende jaren geleidelijk optreden. Ondanks dat de nieuwe UFR-methode formeel gezien nog niet van kracht is per einde 2020, zijn de effecten van de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR-parameters opgenomen in de volgende tabel.

(x € 1.000)	Huidig	2021	vanaf 2024
	100% UFR	75% UFR/ 25% nUFR	100% nUFR
Technische voorziening	542.066	546.657	562.149
Dekkingsgraad	120,0%	119,0%	115,7%
Strategisch vereiste dekkingsgraad	116,8%	116,8%	116,8%

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Betaalde vergoedingen bestuur en Visitatiecommissie

	2020	2019
Bestuursvergoedingen (incl. externe leden beleggingscommissie)	67	10
Vergoedingen Visitatiecommissie	14	14
Totaal	81	24

Personeel

Gedurende het boekjaar 2020 had Stichting Pensioenfonds Huntsman Rozenburg geen personeelsleden in dienst. De administrateur is in dienst van de onderneming. De kosten worden doorbelast naar het pensioenfonds.

Baten en lasten	2020	2019
[9] Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Onroerende zaken	869	956
Zakelijke waarden	1.922	1.587
Vastrentende waarden	2.568	3.570
Overige beleggingen	303	0
Banken & deposito's	-7	-9
Overigen	19	0
	5.674	6.104

	2020	2019
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Onroerende zaken</i>		
Ongerealiseerd resultaat	785	1.831
Gerealiseerd resultaat	-1	-3
<i>Zakelijke waarden</i>		
Ongerealiseerd resultaat	2.574	32.585
Gerealiseerd resultaat	43	14.168
<i>Vastrentende waarden</i>		
Ongerealiseerd resultaat	27.450	37.688
Gerealiseerd resultaat	4.568	2.584
<i>Derivaten</i>		
Ongerealiseerd resultaat	2.120	1.465
Gerealiseerd resultaat	3.524	-6.011
<i>Overige beleggingen</i>		
Ongerealiseerd resultaat	709	-45
Gerealiseerd resultaat	-26	-9
Valutare resultaat liquide middelen	-5	55
	41.741	84.308
Kosten van vermogensbeheer		
Bewaarloon effecten	-30	-30
Beheerloon zakelijke waarden	-266	-235
Beheerloon vastrentende waarden	-101	-139
Beheerloon derivaten	-149	-145
Beheerloon overig	-236	-236
Overige kosten vermogensbeheer	-19	0
Rebate fee obligaties	257	214
Rebate fee aandelen	217	373
Rebate fee vastgoed	25	18
Rebate fee overige beleggingen	1	0
	-301	-180
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfond	47.114	90.232
[10] Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers		
Vermogensresultaat	0	377

	2020	2019
[11] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Werkgeverspremie	5.616	6.277
Te ontvangen premie i.v.m. indexatie volgend boekjaar	0	157
Werknemerspremie	563	575
Vrijval rekening en risico deelnemers ten behoeve van ingegane pensioenen	0	151
	6.179	7.160
De feitelijke premie bedraagt	6.336 ¹⁾	7.999
De kostendekkende premie bedraagt	7.093	8.169
De gedempte kostendekkende premie bedraagt	6.024	7.671
De feitelijke premie is hoger dan de gedempte kostendekkende premie en voldoet hiermee aan de wettelijke eisen van kostendekkendheid.		
De kostendekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	6.077	6.773
– Opslag in stand houden vereist vermogen	1.009	1.307
– Opslag voor uitvoeringskosten	7	89
	7.093	8.169
De gedempte premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	5.160	6.355
– Opslag in stand houden vereist vermogen	857	1.227
– Opslag voor uitvoeringskosten	7	89
	6.024	7.671
[12] Onttrekking beleggingen voor risico deelnemers t.b.v. inkoop rechten	0	-2.804
[13] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	0	3
Collectieve overdacht (spaarkapitalen)	0	2.727
Overgedragen pensioenverplichtingen	-336	-436
	-336	2.294

1) Dit betreft de premiebijdragen incl. premievordering van 157.

	2020	2019
[14] Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	-14.403	-14.420
Invalideitpensioen	-7	-7
Partnerpensioen	-4.601	-4.387
Wezenpensioen	-1	0
Afkoopsommen	-19	-51
	-19.031	-18.865
[15] Mutatie voorziening voor risico deelnemers		
Stortingen	0	0
Onttrekkingen i.v.m. pensionering	0	2.804
Rendement	0	-377
	0	2.427
[16] Herverzekering		
Premies herverzekering	-46	-42
Uitkeringen uit herverzekering	0	-351
	-46	-393
[17] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratie (incl. bestuursbureau)	-416	-315
Doorbelaste personeelskosten	-53	-239
Accountant (controle jaarrekening)	-39	-35
Actuaris	-119	-130
Vergoeding bestuur	-57	0
Vergoeding externe leden beleggingscommissie	-10	-10
De Nederlandsche Bank / AFM	-34	-31
Doorbelaste kantoor- en representatiekosten	-13	-14
Overige	-28	-72
	-769	-846
[18] Overige baten en lasten		
Overig	1	0
	1	0

	2020	2019
Actuariële analyse van het resultaat		
Directe beleggingsopbrengsten	5.674	6.103
Indirecte beleggingsopbrengsten	43.076	85.190
Wijziging rekenrente	-54.264	-59.686
Beleggingen / marktrente	-5.514	31.607
Financiering	226	766
Indexatie	-2.493	-8.286
Kanssystemen	-139	668
Mutaties waardeoverdrachten	11	1.025
Mutaties uitkeringen	39	63
Wijziging u.h.v. actuariële grondslagen en/of methoden	11.021	0
Andere baten/lasten	168	174
Resultaat	3.319	26.017

Resultaatbestemming

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar 2020 als volgt te verdelen:

	2020
Algemene reserve	3.319

Risicoparaagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparaagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt, is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is, bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel een fonds is, wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel vermogen het fonds aan dient te houden, gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans, komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2020 van 116,8% en ultimo 2019 van 116,6%.

De eerste 6 genoemde risico's en het actief beheer risico (S10) zijn in de berekening van het vereist vermogen gekwantificeerd op basis van het standaardmodel. Liquiditeitsrisico's, concentratierisico en operationeel risico zijn conform het standaardmodel op 0 gezet. Het fonds loopt enig liquiditeitsrisico vanuit derivatenposities waarvoor onderpand wordt uitgewisseld met tegenpartijen. In de afspraken met tegenpartijen is vastgelegd dat dit onderpand voldoende liquide is en bij het fonds in ruime mate beschikbaar is (hoogwaardige staatsobligaties). Daarom is hiervoor het risico op 0 gezet.

Diversificatie- en correlatie-effect

Bij de becijfering van het totale vereist eigen vermogen dient gebruikt gemaakt te worden van de wortelformule. Hierdoor is het totale vereist eigen vermogen kleiner dan de optelsom van de afzonderlijke buffers. In de wortelformule wordt namelijk verondersteld dat niet alle risico's zich op hetzelfde moment zullen voordoen (diversificatie). Wel wordt uitgegaan van een positieve samenhang (correlatie) tussen het renterisico, het aandelen- en vastgoedrisico en het kredietrisico. Per saldo heeft dit een risico-verlagend effect. Bij het pensioenfonds is dit voor de feitelijke beleggingsportefeuille eind 2020 -8,2% en voor de strategische beleggingsportefeuille -8,1%.

	2020		2019	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	201	0,0	5.655	1,1
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	68.401	12,6	64.443	12,6
Valutarisico (S3)	18.917	3,5	18.098	3,5
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	30.417	5,6	23.305	4,5
Verzekeringstechnisch risico (S6)	15.418	2,8	14.920	2,9
Liquiditeitsrisico (S7)	0	0,0	0	0,0
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Operationeel risico (S9)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	2.423	0,4	4.904	1,0
Diversificatie-effect	-44.663	-8,1	-46.466	-9,0
Vereist eigen vermogen risico fonds	91.114	16,8	84.859	16,6
Afname voor toerekening totale TV	0	0,0	0	0,0
Totaal vereist eigen vermogen	91.114	16,8	84.859	16,6
Aanwezige dekkingsgraad		120,0%		120,5%
Beleidsdekkingsgraad		113,3%		119,5%
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,1%		104,1%
Strategisch vereiste dekkingsgraad		116,8%		116,6%
Feitelijk vereiste dekkingsgraad		117,0%		117,0%

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is per 31 december 2020 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds in een tekort verkeert. Ultimo 2020 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 113,3%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad ultimo 2019 van 119,5%, is de beleidsdekkingsgraad afgenomen met 6,2%-punt.

Renterisico

Het Pensioenfonds dekt strategisch 60% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

De strategische renteafdekking van 60% op basis van de swapcurve is eind 2020 equivalent met een renteafdekking van 60% op basis van de DNB-methodiek. De feitelijke renteafdekking op basis van de DNB-methodiek bedraagt 59,85% eind 2020.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 604 (0,1%) en voor het strategisch renterisico 201 (0,0%).

Aandelen- en vastgoed risico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en hedgefonds en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Verdeling Aandelen en Vastgoed per markt/categorie:</i>				
Beursgenoteerd vastgoed	3.597	1,4	6.602	2,7
Niet-beursgenoteerd vastgoed	32.240	12,7	31.457	12,7
Ontwikkelde markten (Mature markets)	190.928	75,2	181.884	73,6
Opkomende markten (Emerging markets)	27.312	10,7	27.245	11,0
	254.077	100,0	247.188	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch zakelijke waarden risico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk zakelijke waarden risico bedraagt 69.653 (12,8%) en voor het strategisch zakelijke waarden risico 68.401 (12,6%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl veel van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Verdeling beleggingsportefeuille naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	404.211	62,1	384.163	62,2
Amerikaanse dollar	140.864	21,6	132.823	21,5
Australische dollar	8.605	1,3	8.229	1,3
Braziliaanse real	2.399	0,4	2.037	0,3
Britse pound sterling	17.313	2,7	20.520	3,3
Canadese dollar	3.645	0,6	4.159	0,7
Chinese yuan (renminbi)	3.177	0,5	2.201	0,4
Colombiaanse peso	1.261	0,2	0	0,0
Deense kroon	3.756	0,6	2.704	0,4
Egyptische pond	527	0,1	0	0,0
Hongaarse forint	1.440	0,2	777	0,1
Hongkongse dollar	9.982	1,5	8.381	1,4
Indiase roepie	2.773	0,4	2.141	0,3
Indonesische roepia	2.579	0,4	1.055	0,2
Japanse yen	7.753	1,2	7.326	1,2
Maleisische ringgit	1.542	0,2	282	0,0
Mexicaanse peso	1.509	0,2	475	0,1
Nieuwe Israëliische sjekel	177	0,0	224	0,0
Nieuwe Taiwanese dollar	3.617	0,6	2.304	0,4
Nieuwe Turkse lira	0	0,0	373	0,1
Nieuw-Zeelandse dollar	457	0,1	393	0,1
Noorse kroon	865	0,1	904	0,1
Poolse zloty	767	0,1	205	0,0
Russische roebel	1.480	0,2	155	0,0
Singaporese dollar	1.265	0,2	1.570	0,3
Thaise baht	1.420	0,2	531	0,1
Tsjechische kroon	221	0,0	0	0,0
Ver. Arabische Emiraten Dirham	137	0,0	216	0,0
Zuid-Afrikaanse rand	1.225	0,2	1.036	0,2
Zuid-koreaanse won	5.355	0,8	4.401	0,7
Zweedse kroon	4.065	0,6	3.912	0,6
Zwitserse frank	12.098	1,9	10.971	1,8
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	4.534	0,7	13.329	2,2
	651.019	100,0	617.797	100,0

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Verdeling beleggingsportefeuille naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	527.540	81,0	514.514	83,3
Amerikaanse dollar	33.750	5,2	22.268	3,6
Australische dollar	8.652	1,3	8.229	1,3
Braziliaanse real	2.532	0,4	2.037	0,3
Britse pound sterling	4.182	0,6	5.752	0,9
Canadese dollar	3.645	0,6	4.159	0,7
Chileense peso	-164	0,0	0	0,0
Chinese yuan (renminbi)	3.177	0,5	2.201	0,4
Colombiaanse peso	653	0,1	0	0,0
Deense kroon	3.773	0,6	2.704	0,4
Egyptische pond	366	0,1	0	0,0
Hongaarse forint	1.455	0,2	777	0,1
Hongkongse dollar	10.002	1,5	8.381	1,4
Indiase roepie	3.182	0,5	2.141	0,3
Indonesische roepia	2.324	0,4	1.055	0,2
Japanse yen	2.237	0,3	1.766	0,3
Maleisische ringgit	1.800	0,3	282	0,0
Mexicaanse peso	2.581	0,4	475	0,1
Nieuwe Israëlische sjekel	177	0,0	224	0,0
Nieuwe Taiwanese dollar	3.617	0,6	2.304	0,4
Nieuwe Turkse lira	45	0,0	373	0,1
Nieuw-Zeelandse dollar	458	0,1	393	0,1
Noorse kroon	866	0,1	904	0,1
Philippijnse peso	-371	-0,1	0	0,0
Poolse zloty	1.384	0,2	205	0,0
Russische roebel	1.562	0,2	155	0,0
Singaporese dollar	659	0,1	1.570	0,3
Thaise baht	1.698	0,3	531	0,1
Tsjechische kroon	1.119	0,2	0	0,0
Ver. Arabische Emiraten Dirham	137	0,0	216	0,0
Zuid-Afrikaanse rand	2.379	0,4	1.036	0,2
Zuid-koreaanse won	4.948	0,8	4.401	0,7
Zweedse kroon	4.097	0,6	3.912	0,6
Zwitserse frank	12.214	1,9	10.971	1,8
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	4.343	0,8	13.861	2,3
	651.019	100,0	617.797	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten, omgerekend in euro per 31 december 2020:

	aankoop transacties	verkoop transacties
Euro	123.329	
Amerikaanse dollar		-107.114
Australische dollar		-47
Japanse yen		-5.516
Britse pound sterling		-13.131
overige valuta	2.479	
	125.808	-125.808

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valuta risico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valuta risico bedraagt 19.706 (3,6%) en voor het strategisch valuta risico 18.917 (3,5%).

Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden: 1)</i>				
AAA	67.632	17,3	120.155	32,6
AA	145.421	36,9	74.369	20,2
A	91.811	23,3	89.086	24,2
BBB	43.497	11,0	40.611	11,0
Lager dan BBB	41.501	10,5	37.797	10,3
Geen rating	3.984	1,0	6.417	1,7
	393.846	100,0	368.435	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd: 1)</i>				
Resterende looptijd tot 1 jaar	6.385	1,6	175.303	47,6
Resterende looptijd van 1 tot 5 jaar	171.666	43,6	117.612	31,9
Resterende looptijd van 5 tot 10 jaar	212.083	53,9	75.520	20,5
Resterende looptijd langer dan 10 jaar	3.712	0,9	0	0,0
	393.846	100,0	368.435	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 29.627 (5,5%) en voor het strategisch kredietrisico van 30.417 (5,6%).

Verzekeringstechnisch risico

"Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

In verband met het langlevensrisico wordt aanvullend boven het hanteren van de prudente grondslagen, de Voorziening toekomstige sterfteontwikkeling gevormd.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 15.418 (2,8%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 15.418 (2,8%).

1) Gebaseerd op doorkijk in onderliggende beleggingen.

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen.

De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

	2020		2019	
	€	%	€	%
Onroerende zaken				
<i>Verdeling onroerende zaken per sector:</i>				
Participaties in vastgoed beleggingsfondsen	32.240	90,0	31.465	82,7
Aansluiting look through	3.597	10,0	6.594	17,3
	35.837	100,0	38.059	100,0
<i>Verdeling onroerende zaken per regio:</i>				
Europa	32.240	90,0	31.465	82,7
Aansluiting look through	3.597	10,0	6.594	17,3
	35.837	100,0	38.059	100,0

Grote posten: onroerende zaken van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in onroerende zaken

CBRE Dres FGR Fund	19.820	61,5	18.984	60,3
Aberdeen Eur Prop Fnd class B	8.728	27,1	8.728	27,7
Aberdeen Eur Prop Fnd class A	3.653	11,3	3.698	11,8

	2020		2019	
Aandelen				
<i>Verdeling aandelen per sector: 1)</i>				
Financiële instellingen	32.370	14,8	39.891	19,1
Informatietechnologie	38.679	17,7	28.110	13,4
Niet-duurzame consumentengoederen	21.682	9,9	19.123	9,1
Duurzame consumentengoederen	28.222	12,9	25.035	12,0
Industriële ondernemingen	20.710	9,5	19.845	9,5
Gezondheidszorg	27.997	12,8	21.780	10,4
Energie	6.725	3,1	10.630	5,1
Basismaterialen	10.905	5,0	10.170	4,9
Telecommunicatie	16.730	7,7	15.741	7,5
Vastgoed	4.996	2,3	6.610	3,2
Nutsbedrijven	5.360	2,5	8.164	3,9
Andere sectoren	3.864	1,8	4.030	1,9
	218.240	100,0	209.129	100,0

Er zijn geen grote posten binnen de aandelen van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in aandelen.

Vastrentende waarden

Verdeling obligaties en vastrentende waarden naar soort:

Staatsleningen	167.084	42,5	208.782	56,6
Index linked bonds	358	0,1	659	0,2
Hypotheken	61.026	15,5	0	0,0
Credits	86.422	21,9	80.187	21,8
Kortlopende vorderingen/liquiditeiten	78.956	20,0	78.807	21,4
	393.846	100,0	368.435	100,0

Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in vastrentende waarden

Nederlandse staatsobligaties	21.261	5,4	41.579	11,3
Duitse staatsobligaties	11.488	2,9	37.023	10,0
Franse staatsobligaties	44.031	11,2	41.243	11,2

1) Gebaseerd op doorkijk in onderliggende beleggingen.

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen rechtstreekse beleggingen in Huntsman Nederland B.V. en de aan haar gelieerde ondernemingen.

	2020		2019	
Beleggingsportefeuille				
<i>Verdeling beleggingsportefeuille per regio:</i>				
Opkomende markten	59.100	9,1	60.856	9,9
Europa excl. Groot Brittannië	366.577	56,3	378.353	61,1
Japan	13.058	2,0	8.105	1,3
Noord-Amerika	145.406	22,3	120.545	19,5
Azië ex Japan	25.604	3,9	18.371	3,0
Groot Brittannië	37.030	5,7	28.412	4,6
Overig	1.148	0,2	981	0,2
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	3.096	0,5	2.174	0,4
	651.019	100,0	617.797	100,0

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt alleen een actief beheer risico becijferd voor de aandelenportefeuille indien de tracking error groter is dan 1%. Voor het pensioenfonds resulteert een buffer voor het feitelijk actief beheer risico van 2.262 (0,4%) en voor het strategisch actief beheer risico van 2.423 (0,4%). De tracking error verschilt per aandelenfonds, waardoor niet expliciet één percentage kan worden vermeld. De gewogen tracking error van de gehele aandelenportefeuille is groter dan 1%, waardoor een buffer voor actief beheer wel noodzakelijk is.

Vastgesteld te Rozenburg d.d. 28 juni 2021

Het Bestuur,

N. Mol

E. Maliepaard

G.C. Plaisier

mw. C.J. Paak

mw. M. Aleman

L. Thring

Overige gegevens

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Huntsman Rozenburg te Rotterdam is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Huntsman Rozenburg, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 3.253.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 98.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendeekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Huntsman Rozenburg is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Amsterdam, 28 juni 2021

drs. R.T. Schilder AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Huntsman Rozenburg

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Pensioenfonds Huntsman Rozenburg (hierna ook: "het pensioenfonds") te Rotterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Huntsman Rozenburg op 31 december 2020 en van de staat van baten en lasten over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de staat van baten en lasten over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Huntsman Rozenburg zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 3,3 miljoen. De materialiteit is vastgesteld op basis van een percentage van 0,5% van de som van het stichtingskapitaal, de reserves en de technische voorzieningen. Wij hebben voor deze grondslag gekozen gelet op het feit dat deze relevant is voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan hen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 98.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
<p>Waardering van beleggingen</p> <p>De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds en bestaan naast beursgenoteerde effecten uit belangen in beleggingsfondsen en uit derivaten.</p> <p>In de toelichting behorende tot de jaarrekening heeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingmethoden en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de beleggingen uiteengezet.</p> <p>De waardering van de belangen in beleggingsfondsen vindt plaats aan de hand van de intrinsieke waarde ('net asset value') van de beleggingsfondsen. De waardering van de derivaten is (deels) gebaseerd op modellen en bevat subjectieve elementen.</p>	<p>Onze controlewerkzaamheden omvatten onder andere het:</p> <ul style="list-style-type: none">– Beoordelen van de juiste werking van interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van vermogensbeheer. Voor zover relevant voor onze controle van de jaarrekening hebben wij gebruikgemaakt van de ontvangen ISAE 3402 type II rapportage van de service-organisatie;– Voor beursgenoteerde effecten: toetsen van de juiste waardering van de beleggingen gebaseerd op marktnoteringen;– Voor de belangen in beleggingsfondsen: vaststellen dat de waarderinggrondslagen van de beleggingsfondsen vergelijkbaar zijn met die van het pensioenfonds en dat de waarde per participatie volgens de laatste, door een onafhankelijke accountant, gecontroleerde jaarrekening overeenkomt met de door het pensioenfonds gehanteerde waarde;– Voor de derivaten: beoordelen of de gehanteerde waarderingmethoden en technieken geschikt zijn om binnen de geldende verslaggevingsregels te komen tot de marktwaarde van deze beleggingen. Daarnaast uitvoeren van re-pricing waarvoor wij een eigen waarderingsspecialist hebben ingeschakeld;– Toetsen of de in de jaarrekening opgenomen toelichting adequaat is in de context van het van toepassing zijnde stelsel van financiële verslaggeving.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
<p>Waardering van de technische voorzieningen De technische voorzieningen, waaronder de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds, zijn gevormd ter dekking van de belangrijkste verplichtingen van het pensioenfonds.</p> <p>In de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer.</p>	<p>Bij de vaststelling van de adequate waardering, waaronder de toereikendheid van deze voorziening, hebben wij gebruik gemaakt van de uitkomsten van de werkzaamheden van de certificerend actuaris. Om dit te kunnen doen hebben wij onder andere instructies gegeven aan de certificerend actuaris en zijn de bevindingen en het certificeringsrapport door ons met hem besproken.</p> <p>Door ons is tevens nagegaan of:</p> <ul style="list-style-type: none"> – de administratieve basisgegevens van deelnemers, slapers en pensioengerechtigden, die door de certificerend actuaris worden gehanteerd bij het certificeren van de actuariële berekening van de technische voorziening voor pensioenverplichtingen, daarvoor geschikt zijn; – de toegepaste methodiek ter bepaling van de voorziening aanvaardbaar is, gegeven de karakteristieken van de verzekerde risico's; – de door het bestuur gebruikte aannames en schattingen in overeenstemming zijn met de gekozen actuariële grondslagen, voldoende zijn onderbouwd en juist zijn toegepast; – de interne beheersing met betrekking tot mutatieverwerking in de pensioenadministratie is geborgd; – toetsen of de in de jaarrekening opgenomen toelichting adequaat is in de context van het van toepassing zijnde stelsel van financiële verslaggeving.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie bestaande uit het bestuursverslag, de overige gegevens en de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur met betrekking tot de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Rotterdam, 28 juni 2021

Mazars Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs. C.A. Harteveld RA

Bijlagen

Overzicht belegd vermogen

	2020			2019		
	€	%	Norm	€	%	Norm
Zakelijke waarden						
Aandelen vastgoedmaatschappijen	32.240	5,0	4,5	31.465	5,1	4,5
Aandelen	224.152	34,3	34,0	218.838	35,5	34
Te vorderen dividendbelasting	4	0,0		271	0,0	
Totale zakelijke waarden	256.396	39,3	38,5	250.574	40,5	38,5
Vastrentende waarden						
Staatsobligaties	111.862	17,2		149.373	24,2	
Vastrentende beleggingsfondsen	211.477	32,5		195.346	31,6	
Lopende intrest	1.249	0,2		2.386	0,4	
Totaal vastrentende waarden	324.588	49,9	61,5	347.105	56,2	61,5
Derivaten						
Valutatermijncontracten	2.468	0,4		348	0,1	
Totaal derivaten	2.468	0,4	0	348	0,1	0
Overige beleggingen						
Geldmarktfondsen	6.385	1,0		19.552	3,2	
Hypotheekfondsen	61.017	9,4		0	0,0	
	67.402	10,4	0	19.552	3,2	0
Overlopende aan- en verkopen beleggingen						
Crediteuren beleggingen	-1	0,0		1	0,0	
	-1	0,0	0	1	0,0	0

	2020			2019		
	€	%	Norm	€	%	Norm
Liquide middelen						
Depotbank	165	0,0		218	0,0	
ING Bank	147	0,0		355	0,1	
Totaal liquide middelen	312	0,0	0	573	0,1	0
Totaal vermogen	651.165	100,0	100	618.152	100,0	100

Begrippenlijst

ABTN

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de ABTN wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. Ook wel bedrijfsplan genoemd. Hierin komen drie hoofdonderwerpen aan de orde: de wijze van vaststelling van de verplichtingen jegens de deelnemers, de beleggingsportefeuille en het intern risicobeheersingssysteem.

Actuarieel Genootschap (AG)

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap is de Nederlandse beroepsvereniging van actuarissen en actuariële analisten.

Actuariële grondslagen

Wanneer een contante waarde van een reeks toekomstige uitkeringen moet worden bepaald maakt de actuaaris gebruik van actuariële grondslagen, zoals:

1. de rekenrente;
2. de kansstelsels: sterftekansen, arbeidsongeschiktheids- en revalideringskansen, frequenties van gehuwd zijn, soms ook toekomstige salarisontwikkeling of indexatiebeleid enz.;
3. kostenopslagen (bijvoorbeeld voor administratiekosten en/of uitbetalingskosten).

Actuariële methoden

Methoden om met behulp van actuariële grondslagen de contante waarde te berekenen van een reeks toekomstige uitkeringen of bijdragen.

Algemene Ouderdomswet

De Algemene Ouderdomswet (AOW) is in 1956 tot stand gekomen. Het is een volksverzekering en geldt dus voor alle ingezetenen van Nederland. De AOW voorziet in uitkeringen bij ouderdom. De uitkeringen gaan in op de verjaardag waarop de verzekerde 67 jaar wordt. De hoogte van de uitkeringen is niet afhankelijk van het loon dat gedurende een eventuele loopbaan is verdiend, maar is afhankelijk van de burgerlijke staat en de gezinssituatie waarin de verzekerde verkeert.

ALM

Afkorting voor Asset Liability Management. Een ALM-studie betreft de analyse van het risicobeheer van de balans tussen activa en de passiva van een pensioenfonds.

Deze studie dient te resulteren in de formulering van een strategisch beleggingsbeleid.

AO/IB

Administratieve organisatie en interne beheersing.

Autoriteit Financiële Markten

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is gedragstoezichthouder op de financiële markten. Dat houdt in dat de AFM toezicht houdt op het gedrag van de gehele financiële marktsector: sparen, beleggen, verzekeren en lenen. Met het gedragstoezicht wil de AFM een bijdrage leveren aan het goed functioneren van de financiële markten.

Backservice

Pensioenaanspraken (of de waarde ervan) die betrekking hebben op de achterliggende dienstjaren en die ontstaan door verandering in de pensioengrondslag.

Basispunt

Een basispunt is een honderdste van een procent (0,01%). Basispunten worden gebruikt om veranderingen in rentes uit te drukken. Een stijging van de rente van bijvoorbeeld 6% naar 6,1% betekent een stijging van 10 basispunten.

Beleidsdekkingsgraad

Dit betreft een 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad, waarop het pensioenfonds haar beslissingen baseert.

Benchmark

Vooraf vastgestelde, objectieve maatstaf voor de prestatie van (de beheerder van) een beleggingsportefeuille of pensioenfonds. Een beursindex bijvoorbeeld.

Benodigde intrest

Bij de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen wordt rekening gehouden met een toekomstig rendement. Het bedrag dat op basis van de rekenrente in het boekjaar aan de voorziening pensioenverplichtingen moet worden toegevoegd wordt als 'benodigde intrest' verantwoord.

Code pensioenfondsen

Op 1 januari 2014 is de Code Pensioenfondsen in werking getreden als document van zelfregulering van de pensioensector. Per 1 juli 2014 is de Code ook wettelijk verankerd in de Pensioenwet. De Code is gebaseerd op het "pas toe of leg uit-beginsel". Het volledig volgen van alle 83 normen uit de Code is niet verplicht. Wel wordt ieder pensioenfonds geacht in het jaarverslag (vanaf boekjaar 2014) aan te kunnen geven waarom bepaalde afwijkende keuzes zijn gemaakt. Deze Code is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, die hiermee normen formuleren voor "goed pensioenfondsbestuur". Het huidig tijdgewricht vereist vanuit het maatschappelijk belang van het pensioenfonds dat het functioneren van het bestuur meer aandacht krijgt. De Code vervangt de "Principes voor goed pensioenfondsbestuur (PFG)", die de Stichting van de Arbeid op 16 december 2005 heeft gepubliceerd.

Contante waarde

De contante waarde op een bepaald moment van (een serie) betalingen in de toekomst, is het bedrag dat op dat moment aanwezig zou moeten zijn om, rekening houdend met rente-aangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariëlegrondslagen, deze toekomstige betalingen te kunnen verrichten.

CPI

Consumenten Prijs Index.

Dekkingsgraad

Een maat voor de solvabiliteit van een pensioenfonds. De dekkingsgraad is gelijk aan het totaal vermogen (Reserves + Voorziening pensioenverplichting voor risico pensioenfonds) gedeeld door de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds.

DC regeling

Een Defined Contribution (beschikbare premie) regeling is een vorm van pensioensparen waarbij de begunstigde een van te voren afgesproken premie ontvangt.

De Nederlandsche Bank

Orgaan dat krachtens de Pensioenwet een toezichhoudende taak heeft ten aanzien van pensioenfondsen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden verstaan: dividend- en rente-opbrengsten van de beleggingen.

Diversificatie-effect

De benodigde buffer per risicocategorie is vastgesteld op basis van het afzonderlijke risico. De benodigde buffer voor alle risicocategorieën tezamen (op totaalniveau) is lager dan de som van de benodigde buffers per afzonderlijk risico. Dit komt omdat er bij de vaststelling van het vereist vermogen verondersteld wordt (conform het standaardmodel) dat de risico's onafhankelijk zijn van elkaar met uitzondering van een correlatie tussen de risico's op het gebied van rente (S1), zakelijke waarden (S2) en krediet (S5). Het verschil tussen de benodigde buffer op totaalniveau en de som van de benodigde buffers voor elk van de afzonderlijke risico's is gepresenteerd onder de term diversificatie.

Duration

Duration is een maatstaf voor de rentegevoeligheid van een obligatie. Deze maatstaf houdt rekening met alle cashflows in de resterende looptijd van de lening.

Eindloon regeling

Een eindloon regeling, ook wel final-payregeling genoemd, is een vorm van een vaste uitkeringsregeling waarbij de hoogte van het pensioen afhankelijk is van het laatst verdiende loon. De opgebouwde pensioenaanspraken worden dan verhoogd op basis van de pensioengrondslag van dit laatstverdiende loon; de zogenoemde backservice. Het nog op te bouwen pensioen wordt bij het eindloonsysteem de coming service genoemd. Backservice + coming service is dan het verzekerd pensioen.

EMD

Emerging Market Debt

Financieel Toetsingskader (FTK)/nieuw Financieel Toetsingskader (nFTK)

Benaming van het nieuwe toetsingsregime dat vanaf 1 januari 2007 van toepassing is op de financiële posities het financiële beleid van pensioenfondsen. Het Financieel Toetsingskader (FTK) vervangt de Actuariële Principes Pensioenfondsen. Het FTK is opgenomen in de Pensioenwet. Per 1 januari 2015 is het nieuwe FTK van kracht geworden. Het nieuwe FTK omvat de financiële eisen waaraan pensioenfondsen moeten voldoen. Belangrijkste doel van de nieuwe regels is een robuust toekomstbestendig pensioenstelsel waarin het pensioenvermogen van de deelnemer stabiel wordt beheerd en een evenwichtige verdeling van lusten en lasten plaatsvindt tussen generaties.

Gedragcodes

De gedragscode van het AFM (Autoriteit Financiële Markten) valt uiteen in twee afzonderlijke codes: code A voor pensioenfondsen die onder effectentypisch gedragstoezicht van de AFM staan en code B voor pensioenfondsen die van dat toezicht zijn vrijgesteld.

Herverzekering

Het door een pensioenfonds geheel of gedeeltelijk onderbrengen van een pensioenregeling in een levensverzekeringsovereenkomst en/of het door een pensioenfonds onderbrengen van extra hoge risico's bij een levensverzekeraar, zoals overlijdensrisico van deelnemers en invaliditeitsrisico van deelnemers.

Indexatie

Hieronder wordt verstaan de aanpassing van de ingegane pensioenen en/of premievrije aanspraken (voor pensioeningang) op basis van de stijging of daling van een index cijfer dan wel een vast percentage.

Veelal worden daarvoor de prijsindexcijfers van het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) gehanteerd.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten vallen de gerealiseerde verkoopresultaten inclusief valutaresultaten en de niet-gerealiseerde herwaarderingsresultaten.

Interest Rate Swap (IRS)

De renteswap wordt in het algemeen gebruikt om renterisico's te beheersen of af te dekken, of om een gewenste rentepositie in te nemen. De meest gebruikte termen voor de renteswap zijn IRS of Interest Rate Swap.

De renteswap is een ruiltransactie die geschiedt op een internationale financiële markt, waarbij partijen de rentebetalingen gedurende de looptijd, of een deel van de looptijd, tegen elkaar ruilen. Na het verstrijken van deze tijd worden ze weer teruggenomen.

De hoofdsommen van de leningen worden bij een IRS niet uitgewisseld, die zijn alleen in theorie, in de berekeningen herkenbaar. Uitwisseling vindt uitsluitend plaats van de rentes.

IORP II

IORP is de afkorting voor "institution for occupational retirement provision". Dit is de Engelse term voor "instelling voor bedrijfspensioenvoorziening".

Op basis van IORP II dienen pensioenfondsen te beschikken over een doeltreffend governance-systeem, waarbij de drie sleutelfuncties (de risico-beheersingsfunctie, de actuariële functie en de interne auditfunctie) centraal staan. Pensioenfondsen dienen hun interne governance naar deze richtlijnen in te richten en in de jaarverslaggeving uit te leggen welke keuzes zijn gemaakt.

Koopsom

Een koopsom is een eenmalige betaling die aan de uitvoerder van de pensioenregeling is verschuldigd en waarvoor een bepaalde pensioenaanspraak wordt ingekocht. In beginsel is een koopsom dus een eenmalige betaling en een premie een periodieke betaling. Zowel premies als koopsommen dienen hetzelfde doel, namelijk de financiering van de pensioenen.

Look Through

Bij toepassing van het Look Through principe wordt door de betreffende beleggingsfondsen heen gekeken en vervolgens worden deze componenten toebedeeld naar hun desbetreffende beleggingscategorie.

Middelloon regeling

Een middelloon regeling is een pensioenregeling waarbij de hoogte van het pensioen afhankelijk is van het gemiddelde verdiende loon. Het middelloonsysteem is een vorm van een vaste uitkeringsregeling.

MVEV

Minimaal Vereist Eigen Vermogen.

Nabestaandenpensioen

Verzamelnaam voor weduwe-, weduwnaars- en partnerpensioenen, soms ook voor wezenpensioenen.

Ouderdompensioen

Pensioen, bestemd ter verzorging van de gerechtigde, nadat deze de in de pensioenregeling omschreven pensioenleeftijd heeft bereikt.

Overlevingstafels

Geven aan wat de levens- en sterftekansen zijn van mannen en vrouwen in Nederland afhankelijk van de bereikte leeftijd. Ze worden gebruikt bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen door de actuaris.

Over-the-counter (OTC)

De term slaat op financiële transacties die niet via de beurs verlopen, maar die direct tussen twee partijen afgesloten worden.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde pensioenvermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarden wordt uitgegaan.

Rendement

Het positieve of negatieve resultaat dat een verzekeringsmaatschappij of een pensioenfonds behaalt met de belegging van daartoe beschikbare middelen.

Rentetermijnstructuur (RTS)

De yield curve, of rentetermijnstructuur is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een normale yield curve laat een stijgend verloop zien omdat de spaarrente doorgaans lager is dan de kapitaalmarktrente.

Technisch resultaat

Bij de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen wordt uitgegaan van veronderstellingen, zoals sterftekansen, invalideringskansen en partnerfrequenties. De financiële consequenties van de afwijkingen van de werkelijkheid ten opzichte van deze veronderstellingen leiden tot technisch resultaat. Onder technisch resultaat worden voorts de verschillen tussen de ontvangen premies en de werkelijke kosten voor de pensioenopbouw verantwoord en de verschillen die ontstaan bij de verwerking van waardeoverdrachten.

TER

TER staat voor total expense ratio en geeft onder meer de kosten weer die de beleggingsmanagers hebben gemaakt voor het voeren van hun (actief) beleid.

Technische voorziening

De vastgestelde balanspost die de gekapitaliseerde waarde (contante waarde) van de opgebouwde pensioenrechten en pensioen-aanspraken aangeeft. (zie ook Voorziening pensioenverplichtingen).

Toeslag

Zie 'Indexatie'.

Total Return

Het totaalrendement op beleggingen zijnde de directe en de indirecte beleggingsopbrengsten.

Tracking error

De tracking error geeft aan in hoeverre de beleggingsrendementen van de daadwerkelijke aandelenportefeuille afwijken van de strategisch gedefinieerde benchmark.

Ultimate Forward Rate (UFR)

De verwachte risicovrije rente op lange termijn voor lange looptijden. Sinds eind september 2012 wordt in de bepaling van de rentetermijnstructuur (voor looptijden vanaf 20 jaar) mede rekening gehouden met deze verwachting. Tot 15 juli 2015 was de UFR gelijk aan 4,2% en vanaf 15 juli 2015 is de UFR gelijk aan het 120-maands gemiddelde van de forward rate bij een looptijd van 20 jaar.

UPO Uniform Pensioenoverzicht

Het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) informeert een (gewezen) deelnemer en zijn/haar eventuele partner over zijn/haar huidige toekomstige pensioensituatie. Alle pensioenfondsen en verzekeraars gebruiken hetzelfde UPO. Hierdoor zijn de bedragen uit de overzichten makkelijk vergelijkbaar. Ook kunnen de bedragen uit de verschillende overzichten eenvoudig bij elkaar worden opgeteld.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden is een beleggingsterm, en is een verzamelnaam voor leningen, hypotheke en obligaties.

VEV

Vereist Eigen Vermogen

Voorziening pensioenverplichtingen (VPV)

De voorziening pensioenverplichtingen van een pensioenfonds is het bedrag dat aanwezig moet zijn om samen met de in de toekomst nog te ontvangen premies aan de reeds bestaande pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.

Zakelijke waarden

Zakelijke waarden is een verzamelnaam voor: aandelen, aandelen vastgoed, opties en converteerbare obligaties.